

Rumantsch è ina lingua naziunala, ma ina lingua parzialmain uffiziala da la Confederaziun, numnadain en la correspundenza cun persunas da lingua rumantscha. La translaziun d'in relasch federal serva a l'infirmaziun, n'ha dentant nagina validitad legala.

Lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (LAVS)¹

dals 20 da december 1946 (versiun dal 1. da schaner 2019).

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 34^{quater} da la Constituziun federala^{2,3}
sunter avair gi' invista da las missivas dal Cussegl federal dals 24 e 29 da matg e
dals 24 da settember 1946⁴,

concluda:

Emprima part: L'assicuranza Emprim chapitel:⁵ Applitgablada da la LPGA

Art. 1

¹ Las disposiziuns da la Lescha federala dals 6 d'october 2000⁶ davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA) èn applitgabladas per l'assicuranza per vegls e survivents ch'è reglada en l'emprima part, nun che questa lescha prevesia expressivamain ina divergenza da la LPGA.

² La LPGA n'è, cun excepziun dals artitgels 32 e 33, betg applitgabla per la concessiun da contribuziuns per promover l'agid a persunas attempadas (art. 101bis).⁷

AS 63 837, BS 8 447

¹ Agiuntà l'abreviaziun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBI 1976 III 1).

² [AS 1973 429]. A questa disposiziun correspundan ils art. 111–113 da la Constituziun federala dals 18 d'avr. 1999 (SR 101).

³ Versiun tenor la cifra 3 da l'agiunta da la LF dals 21 da mars 2003 (4. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 3837; BBI 2001 3205).

⁴ BBI 1946 II 365 589 III 590

⁵ Integrà tras la cifra 7 da l'agiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁶ SR 830.1

⁷ Versiun tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3453; BBI 2002 803).

Emprim chapitel a:⁸ Las personas assicuradas

Art. 1a⁹ Personas assicuradas obligatoricamain¹⁰

¹ Assicurads tenor questa lescha èn:¹¹

- a.¹² las personas natiralas che han lur domicil en Svizra;
- b. las personas natiralas che han in'activitad da gudogn en Svizra;
- c.¹³ burgais svizzers che lavuran a l'exteriur:
 - 1. en servetsch da la Confederaziun svizra,
 - 2. en servetsch da las organisaziuns internaziunalas, cun las qualas il Cussegl federal ha fatg ina convenziun da sedia e che valan sco patruns en il senn da l'artitgel 12,
 - 3. en servetsch d'organisaziuns d'agid privatas subvenziunadas en moda relevanta da la Confederaziun svizra tenor l'artitgel 11 da la Lescha federala dals 19 da mars 1976¹⁴ davart la cooperaziun da svilup e l'agid umanitar sin plaun internaziunal.

^{1bis} Il Cussegl federal regla ils detagls da l'alinea 1 litera c.¹⁵

² Betg assicuradas n'èn:

- a.¹⁶ personas estras che giaudan privilegis ed immunitads tenor las reglas dal dretg internaziunal;
- b. personas che fan part d'ina assicuranza per vegls e survivents d'in stadi ester, sche l'integraziun en l'assicuranza fiss per ellas ina chargia dubla betg supportabla;
- c.¹⁷ personas cun activitad da gudogn independenta sco er lavurants da patruns che n'èn betg obligads da pajar contribuziuns, che adempleschan las premissas ch'èn menziunadas en l'alinea 1 mo per in temp relativamain curt; il Cussegl federal regla ils detagls.

⁸ Oriundamain emprim chapitel.

⁹ Oriundamain art. 1.

¹⁰ Tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BB1 1990 II 1), èn tut las marginalas vegnidas transformadas en titels.

¹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BB1 1990 II 1).

¹² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BB1 1990 II 1).

¹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2677; BB1 1999 4983).

¹⁴ SR 974.0

¹⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2677; BB1 1999 4983).

¹⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BB1 1990 II 1).

¹⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BB1 2011 543).

³ Cuntinuar cun l'assicuranza pon:

- a. personas che lavuran a l'exteriur per in patrun cun sedia en Svizra e che vegnan salarisadas da quel, sch' il patrun dat ses consentiment;
- b. students senza activitad da gudogn che bandunan lur domicil en Svizra per far ina scolaziun a l'exteriur, fin ils 31 da december da l'onn ch'els cumpleneschan 30 onns.¹⁸

⁴ Sa participar a l'assicuranza pon:

- a. personas cun domicil en Svizra che n'èn betg assicuradas pervia d'ina cunvegna internaziunala;
- b.¹⁹ emploiads svizzers d'ina instituziun privilegiada tenor l'artitgel 2 alinea 1 da la Lescha davart il stadi ospitant dals 22 da zercladur 2007²⁰ che giaudan privilegis, immunitads e facilitaziuns, nun ch'els sajan assicurads obligatoricamain en Svizra sin basa d'ina cunvegna cun questa instituziun;
- c. conjugals senza activitad da gudogn domiciliads a l'exteriur da personas cun activitad da gudogn ch'èn assicuradas tenor l'alinea 1 litera c, alinea 3 litera a u pervia d'ina cunvegna internaziunala.²¹

⁵ Il Cussegl federal determinescha en detagl las cundiziuns per la cuntinuaziun da l'assicuranza tenor l'alinea 3 e per la participaziun tenor l'alinea 4; plinavant fixescha el ils detagls areguard la retratga ed areguard l'exclusiun.²²

Art. 2²³ Assicuranza facultativa

¹ Ils burgais da la Svizra e dals stadis commembers da la Communitad europeica u da l'Associaziun europeica da commerzi liber che na vivan betg en in dals stadis commembers da la Communitad europeica u da l'Associaziun europeica da commerzi liber, pon sa participar a l'assicuranza facultativa, sch'els eran assicurads obligatoricamain directamain ordavant durant almain 5 onns consecutivs.²⁴

² Las personas assicuradas pon sa retrair da l'assicuranza facultativa.

³ Las personas assicuradas che na dattan betg las infurmaziuns necessarias u che na pajan betg a temp lur contribuziuns, vegnan exclusas da l'assicuranza facultativa.

¹⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS) (AS **1996** 2466; BBI **1990** II 1). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS **2000** 2677; BBI **1999** 4983).

¹⁹ Versiun tenor la cifra II 10 da l'agiunta da la Lescha davart il stadi ospitant dals 22 da zer. 2007, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 6637; BBI **2006** 8017).
²⁰ SR **192.12**

²¹ Versiun tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3453; BBI **2002** 803).

²² Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS **2000** 2677; BBI **1999** 4983).

²³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS **2000** 2677; BBI **1999** 4983).

²⁴ Versiun tenor la cifra I 3 da la LF dals 14 da dec. 2001 concernent las disposiziuns davart la libra circulaziun da personas en la cunvegna per midar la Convenziun davart la constituiun da la AECL, en vigur dapi il 1. da zer. 2002 (AS **2002** 685; BBI **2001** 4963).

⁴ Las contribuziuns da las persunas assicuradas cun activitad da gudogn importan 8,4 pertschient da l'entrada decisiva. Las persunas assicuradas ston dentant pajiar en mintga cas la contribuziun minimala da 790 francs²⁵ per onn.²⁶

⁵ Las persunas senza activitad da gudogn pajan ina contribuziun tenor lur relaziuns socialas. La contribuziun minimala importa 790 francs²⁷ per onn. La contribuziun maximala correspunda a 25 giadas la contribuziun minimala.²⁸

⁶ Il Cussegl federal decretescha prescripziuns complementaras davart l'assicuranza facultativa; el fixescha en spezial il termin e las modalitads da la participaziun, da la retratga e da l'exclusiun. Plinavant regla el la fixaziun e l'incassament da las contribuziuns sco er la concessiun da prestaziuns. El po adattar a las particularitads da l'assicuranza facultativa las disposiziuns concernent la durada da l'obligaziun da pajiar contribuziuns, la calculaziun da las contribuziuns sco er l'incassament da las contribuziuns.

Segund chapitel: Las contribuziuns

A. Las contribuziuns da las persunas assicuradas

I. L'obligaziun da pajiar contribuziuns

Art. 3 Persunas obligadas da pajiar contribuziuns

¹ Las persunas assicuradas èn obligadas da pajiar contribuziuns, uscheditg ch'ellas han in'activitad da gudogn. Per persunas senza activitad da gudogn cumenza l'obligaziun da pajiar contribuziuns il 1. da schaner suenter la cumplenida dal 20. onn e dura fin a la fin dal mais che dunnas han cumpleni 64 onns ed umens han cumpleni 65 onns.²⁹

² Deliberads da l'obligaziun da pajiar contribuziuns èn:

a.³⁰ ils uffants cun activitad da gudogn fin ils 31 da december da l'onn ch'els cumpleneschan 17 onns;

b. e c. ...³¹

²⁵ Import tenor l'art. 2 da l'O 19 dals 21 da sett. 2018 davart adattaziuns al svilup dals salaris e dals pretschs tar la AVS/AI/CG, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 3527).

²⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

²⁷ Import tenor l'art. 2 da l'O 19 dals 21 da sett. 2018 davart adattaziuns al svilup dals salaris e dals pretschs tar la AVS/AI/CG, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 3527).

²⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

²⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

³⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1956, en vigur dapi il 1. da schan. 1957 (AS 1957 262; BBl 1956 I 1429).

³¹ Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

d.³² confamigliars che collavuran e che na retiran nagin salari en daner blut, fin ils 31 da december da l'onn ch'els cumplenschan 20 onns;

e.³³ ...

³ Las atgnas contribuziuns valan sco pajadas, sch'il conjugal ha pajà contribuziuns en l'import d'almain duas giadas la contribuziun minimala, en cas da:

- a. conjugals senza actividad da gudogn da personas assicuradas cun actividad da gudogn;
- b. personas assicuradas che collavuran en il manaschi da lur conjugal, sch'ellas na retiran nagin salari en daner blut.³⁴

⁴ L'alinea 3 vegn er applitgà per ils onns chalendars, en ils quals:

- a. la lètg vegn serrada u schliada;
- b. il conjugal cun actividad da gudogn retira u suspenda ina renta da vegliadetgna.³⁵

II. Las contribuziuns da las personas assicuradas cun actividad da gudogn

Art. 4³⁶ Calculaziun da las contribuziuns

¹ Las contribuziuns da las personas assicuradas cun actividad da gudogn vegnan fixadas en pertschiants da l'entrada or da l'actividad da gudogn dependenta ed independenta.

² Il Cussegl federal po excluder da la calculaziun da las contribuziuns:

- a. las entradas da gudogn or d'ina actividad pratitgada a l'exteriur;
- b.³⁷ las entradas da gudogn da dunnas suenter la cumplenida dal 64. onn, dad umens suenter la cumplenida dal 65. onn fin a l'import dad 1,5 giadas l'import minimal da la renta da vegliadetgna tenor l'artitgel 34 alinea 5.

³² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

³³ Aboli tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 1953, cun effect dapi il 1. da schan. 1954 (AS 1954 211; BBl 1953 II 81).

³⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

³⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

³⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

³⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

Art. 5 Contribuziuns d'entradas or da l'activitad da gudogn dependenta
1. Princip

¹ Da l'entrada or da l'activitad da gudogn dependenta, numnà salari decisiv en quai che suonda, vegn incassada ina contribuziun da 4,2 pertschient.³⁸

² Sco salari decisiv valan tut las remuneraziuns per lavurs prestadas en ina piazza dependenta durant in temp determinà u nundeterminà. Il salari decisiv cumpiglia er supplements da chareschia ed auters supplements da salari, provisiuns, gratificaziuns, prestaziuns en natiralias, indemnizaziuns da vacanzas e da firads sco er autras prestaziuns, plinavant bunamauns, sche quels correspundan ad ina part essenziala dal salari.

³ Per confamigliars che collavuran vala sco salari decisiv mo il salari en daner blut:

- a. fin ils 31 da december da l'onn ch'els cumpleneschan 20 onns; sco er
- b. suenter l'ultim di dal mais che dunnas han cumplenì 64 onns ed umens han cumplenì 65 onns.³⁹

⁴ Il Cussegl federal po excluder dal salari decisiv prestaziuns socialas sco er pajaments ch'in patrun ha fatg a ses lavurants a chaschun d'eveniments spezialas.

⁵ ...⁴⁰

Art. 6⁴¹ 2. Contribuziuns dals lavurants da patruns che n'èn betg obligads da pajar contribuziuns

¹ Ils lavurants d'in patrun che n'èn betg obligà da pajar contribuziuns, pajan contribuziuns dad 8,4 pertschient sin lur salari decisiv.⁴²

² Las contribuziuns dals lavurants da patruns che n'èn betg obligads da pajar contribuziuns, pon vegnir incassadas tenor l'artitgel 14 alinea 1, sch'il patrun dat ses consentiment. En quest cas importa la tariffa da contribuziun per il patrun e per il lavurant mintgamai 4,2 pertschient dal salari decisiv.⁴³

³⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

³⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

⁴⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1956 (AS 1957 262; BBl 1956 I 1429).

Abolì tras la cifra 6 da l'aggiunta da la Lescha dals 17 da zer. 2005 davart la lavur illegala, cun effect dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 359; BBl 2002 3605).

⁴¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1998 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1; AS 1997 908; BBl 1996 II 285).

⁴² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

⁴³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

Art. 7⁴⁴ 3. Salaris globals

Il Cussegl federal po fixar salaris globals per confamigliars che collavuran en l'agricultura.

Art. 8⁴⁵ Contribuziuns d'entradas or da l'activitad da gudogn independenta
1. Princip

¹ Da l'entrada or da l'activitad da gudogn independenta vegn incassada ina contribuziun da 7,8 pertschient. Per calcular la contribuziun vegn l'entrada arrundada giu sin ils proxims 100 francs. Sche quella importa main che 56 900 francs per onn, dentant almain 9500 francs per onn,⁴⁶ sa reducescha la tariffa da contribuziun fin a 4,2 pertschient tenor ina scala degressiva che vegn fixada dal Cussegl federal.

² Sche l'entrada or da l'activitad da gudogn independenta importa 9400 francs per onn u damain, sto la persuna assicurada pajar la contribuziun minimala da 395 francs per onn,⁴⁷ nun che quest import saja gia vegni pajà sin ses salari decisiv. En quest cas po ella pretender che la contribuziun per l'activitad da gudogn independenta vegnia incassada tenor la tariffa la pli bassa da la scala degressiva.

Art. 9 2. Noziun ed eruida

¹ Entradas or da l'activitad da gudogn dependenta èn tut las entradas da gudogn che na derivan betg d'ina indemnizaziun per lavurs prestadas en piazza dependenta.

² Per eruir las entradas or da l'activitad da gudogn independenta vegnan deducids da l'entrada brutta:

- a. ils custs ch'èn necessaris per realisar l'entrada brutta;
- b. las amortisaziuns e las retenziuns motivadas da la fatschenta dal manaschi commercial, che correspundan a la svalitaziun;
- c. las perditas da fatschenta effectivas e cudeschadas;
- d.⁴⁸ las contribuziuns ch'il possessur d'ina fatschenta ha pajà durant la perioda da calculaziun ad instituziuns da prevenziun a favur da l'agen personal, sch'igl è exclus che quellas vegnian duvradas cuntrari a l'intent, sco er contribuziuns per intents exclusivamain d'utilitad publica;

⁴⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

⁴⁶ Imports tenor l'art. 1 da l'O 19 dals 21 da sett. 2018 davart adattaziuns al svilup dals salaris e dals pretschs tar la AVS/AI/CG, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 3527).

⁴⁷ Imports tenor l'art. 2 da l'O 19 dals 21 da sett. 2018 davart adattaziuns al svilup dals salaris e dals pretschs tar la AVS/AI/CG, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 3527).

⁴⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

e.⁴⁹ ils apports persunals ad instituziuns da la prevenziun professiunala, sch'ellas correspundan a la part usitada dal patrun;

f.⁵⁰ il tschains da l'agen chapital ch'è vegni investì en il manaschi; la tariffa da tschains correspunda a la rendita media annuala en francs svizzers dals emprèsts dals debiteurs naziunals betg publics.

Il Cussegl federal è autorisà da permetter sche necessari ulteriuras deducziuns da l'entrada brutta or da l'activitad da gudogn independenta.

³ Las entradas or da l'activitad da gudogn independenta e l'agen chapital ch'è vegni investì en il manaschi vegnan eruids da las autoritads chantunals da taglia e communitgads a las cassas da cumpensaziun.⁵¹

⁴ Las deducziuns admessas tenor il dretg fiscal da las contribuziuns tenor l'artitgel 8 da questa lescha sco er tenor l'artitgel 3 alinea 1 da la Lescha federala dals 19 da zercladur 1959⁵² davart l'assicuranza d'invaliditad (LAI) e tenor l'artitgel 27 alinea 2 da la Lescha federala dals 25 da settember 1952⁵³ davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternitad ston vegnir adidas da las cassas da cumpensaziun tar las entradas communitgadas da las autoritads da taglia. Las entradas communitgadas ston vegnir messas a quint 100 pertschient a norma da las tariffas da contribuziun vertentas.⁵⁴

Art. 9^{bis}⁵⁵ Adattaziun da la scala degressiva da las contribuziuns e da la contribuziun minimala

Il Cussegl federal po adattar a l'index da las rentas tenor l'artitgel 33ter ils cunfins da la scala degressiva da las contribuziuns tenor l'artitgel 8 sco er la contribuziun minimala tenor ils artitgels 2, 8 e 10.

⁴⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

⁵⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS) (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

⁵¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

⁵² SR **831.20**

⁵³ SR **834.1**

⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543). Guardar la disposiziun transitorica da questa midada a la fin da quest text.

⁵⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS) (AS **1978** 391; BBl **1976** III 1). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

III. Las contribuziuns da las personas assicuradas senza activitad da gudogn

Art. 10⁵⁶

¹ Las personas senza activitad da gudogn pajan ina contribuziun tenor lur relaziuns socialas. La contribuziun minimala importa 395 francs, la contribuziun maximala correspunda a 50 giadas la contribuziun minimala. Las personas cun activitad da gudogn che pajan l'onn chalendar – eventualmain inclusiv la contribuziun dal patrun – main che 395 francs⁵⁷, valan sco personas senza activitad da gudogn. Il Cussegl federal po augmentar l'import minimal tenor las relaziuns socialas da la persona assicurada, sche quella n'ha betg permanentain in'activitad da gudogn cumplaina.⁵⁸

² La contribuziun minimala pajan:

- a. students senza activitad da gudogn fin ils 31 da december da l'onn ch'els cumpleneschan 25 onns;
- b. personas senza activitad da gudogn che survegnan in'entrada minimala u autras prestaziuns da l'agid social public;
- c. personas senza activitad da gudogn che vegnan sustegnidas finanziailmain da terzas personas.⁵⁹

^{2bis} Il Cussegl federal po prevoir la contribuziun minimala per ulteriuras personas senza activitad da gudogn, sch'i n'è betg raschunaivel da pretender dad ellas contribuziuns pli autas.⁶⁰

³ Il Cussegl federal decretescha prescripziuns pli detagliadas davart il circul da personas che valan sco personas senza activitad da gudogn sco er davart la calculaziun da las contribuziuns. El po fixar che las contribuziuns pajadas or da las entradas da gudogn vegnian quintadas sin giavisch da la persona assicurada tar las contribuziuns che quel debitescha sco persona senza activitad da gudogn.

⁴ Il Cussegl federal po obligar scolas d'annunziar a la cassa da cumpensaziun cumpetenta tut ils students che pudessan esser obligads da pajar contribuziuns sco personas senza activitad da gudogn. La cassa da cumpensaziun po delegar a la scola l'incumbensa d'incassar las contribuziuns debitadas, sche quella dat ses consentiment.⁶¹

⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

⁵⁷ Imports tenor l'art. 2 da l'O 19 dals 21 da sett. 2018 davart adattaziuns al svilup dals salaris e dals pretschs tar la AVS/AI/CG, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 3527).

⁵⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

⁵⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

⁶⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

⁶¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

IV. Reducziun e relasch da contribuziuns

Art. 11⁶²

¹ Las contribuziuns tenor ils artitgels 6, 8 alinea 1 u 10 alinea 1, che na pon betg vegnir pretendidas da las personas assicuradas obligatoricamain, pon vegnir reducidas sin dumonda motivada adequatamain per in temp determinà u nondeterminà; ellas na dastgan però betg esser pli bassas che la contribuziun minimala.

² Sch'i fiss ina gronda direzza per ina persuna assicurada obligatoricamain da pajar la contribuziun minimala, vegn quella relaschada, sch'igl è avant maun ina dumonda motivada e sch'ina autoritad designada dal chantun da domicil è vegnida consultada. Per questas personas assicuradas paja il chantun da domicil la contribuziun minimala. Ils chantuns pon obligar las vischnancas da domicil da gidar a pajar la contribuziun minimala.

B. Las contribuziuns dals patruns

Art. 12 Patruns obligads da pajar contribuziuns

¹ Sco patrun vala tgi che paja a personas assicuradas obligatoricamain indemnizaziuns per lavurs tenor l'artitgel 5 alinea 2.

² Obligads da pajar contribuziuns èn tut ils patruns che han in manaschi en Svizra u che occupan personas assicuradas obligatoricamain en lur tegnairchasa.⁶³

³ Resalvada restan cunvegns internaziunalas e praticas da dretg internaziunal areguard:

- a. l'obligaziun da pajar contribuziuns da patruns senza manaschi en Svizra;
- b. la deliberaziun da l'obligaziun da pajar contribuziuns da patruns cun in manaschi en Svizra.⁶⁴

Art. 13⁶⁵ Autezza da la contribuziun dal patrun

La contribuziun dal patrun importa 4,2 pertschient da la summa dals salaris decisivs ch'èn vegnids pajads a las personas ch'èn obligadas da pajar contribuziuns.

⁶² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

⁶³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

⁶⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

⁶⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

C. L'incassament da las contribuziuns

Art. 14 Termins e procedura da l'incassament

¹ Las contribuziuns da las entradas or da l'activad da gudogn dependenta ston vegnir deducidas da mintga salari pajà. Ellas ston vegnir pajadas dal patrun periodicamain ensemen cun la contribuziun dal patrun.

² Las contribuziuns da l'entrada or da l'activad da gudogn independenta, las contribuziuns da las personas senza activad da gudogn sco er las contribuziuns dals lavurants d'in patrun che n'è betg obligà da pajar contribuziuns, ston vegnir fixadas e pajadas periodicamain. Il Cussegl federal fixescha las periodas da calculaziun e da contribuziun.⁶⁶

^{2bis} Las contribuziuns da requirents d'asil, da personas admessas provisoricamain e da personas cun basegn da protecziun senza permissiun da dimora e senza activad da gudogn, ston vegnir fixadas cun resalva da l'artitgel 16 alinea 1 pir, cura:

- a. che questas personas èn vegnidas reconuschidas sco fugitivs;
- b. che questas personas han survegni ina permissiun da dimora; u
- c. ch'i cumenza in dretg d'ina prestaziun en il senn da questa lescha u da la LAI⁶⁷ pervia da la vegliadetgna, da la mort u da l'invaliditad da questas personas.⁶⁸

³ Per regla vegnan las contribuziuns che ston vegnir pajadas dals patruns, incassadas en ina procedura nunformala tenor l'artitgel 51 LPGA⁶⁹. Quai vala en divergenza da l'artitgel 49 alinea 1 LPGA er per contribuziuns considerablas.⁷⁰

⁴ Il Cussegl federal decretescha prescripziuns davart:

- a. ils termins da pajament per las contribuziuns;
- b. la procedura d'admoniziun e da taxaziun;
- c.⁷¹ il pajament posterieur da contribuziuns pajadas memia pauc;

⁶⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 1953, en vigur dapi il 1. da schan. 1954 (AS 1954 211; BBI 1953 II 81).

⁶⁷ SR 831.20

⁶⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 2005, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 4817; BBI 2002 6845).

⁶⁹ SR 830.1

⁷⁰ Versiun tenor la cifra 7 da l'agiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁷¹ Versiun tenor la cifra 7 da l'agiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

d.⁷² il relasch dal pajament posteriur, er en divergenza da l'artitgel 24 LPGa;

e.⁷³⁷⁴

⁵ Il Cussegl federal po fixar ch'i na ston vegnir pajadas naginas contribuziuns sin in salari decisiv annual fin a l'import da la renta da vegliadetgna mensila maximala; el po excluder questa pussaivladad per activitads determinadas. Il lavurant po dentant pretender en mintga cas ch'il patrun paja las contribuziuns.⁷⁵

⁶ Il Cussegl federal po ultra da quai fixar che contribuziuns sin in'entrada annuala or d'ina activitad da gudogn independenta exequida en occupaziun accessorica fin a l'import da la renta da vegliadetgna mensila maximala vegnian incassadas mo sin dumonda da la persuna assicurada.⁷⁶

Art. 14bis 77 Supplements

¹ Sch'in patrun occupa lavurants senza scuntrar lur salaris cun la cassa da cumpensaziun, pretenda quella in supplement da 50 pertschient sin las contribuziuns debitadas. En cas da repetiziun augmenta la cassa da cumpensaziun il supplement fin a maximalmain 100 pertschient da las contribuziuns debitadas. Il supplement na dastga betg vegnir deduci dal salari dal lavurant.

² L'incassament da supplements premetta ch'il patrun saja vegni sentenzià pervia d'in delict u pervia d'in surpassament en il senn dals artitgels 87 ed 88.

³ Ils supplements vegnan pajads da la cassa da cumpensaziun al Fond da cumpensaziun da la AVS⁷⁸. Il Cussegl federal fixescha la part che las cassas da cumpensaziun dastgan salvar per cuvrir lur custs.

Art. 15 Execuziun da pretensiuns da contribuziun

¹ Contribuziuns che na vegnan betg pajadas malgrà in'admoniziun, ston vegnir incassadas senza retard sin la via da scussiun, nun ch'ellas possian vegnir scuntradadas cun rentas debitadas.

⁷² Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁷³ Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁷⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

⁷⁵ Integrà tras la cifra 6 da l'aggiunta da la Lescha dals 17 da zer. 2005 davart la lavur illegala, en vigor dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 359; BBl 2002 3605).

⁷⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

⁷⁷ Integrà tras la cifra 6 da l'aggiunta da la Lescha dals 17 da zer. 2005 davart la lavur illegala, en vigor dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 359; BBl 2002 3605).

⁷⁸ Expressiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543). Questa midada è vegni-da resguardada en l'entir text.

² Las contribuziuns vegnan per regla er incassadas sin la via da sequestraziun envers in debitor ch'è suttemess a la scussiu da concurs (art. 43 da la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷⁹ davart scussiu e concurs).

Art. 16⁸⁰ Surannaziun

¹ Sche contribuziuns na vegnan betg fatgas valair cun decretar ina disposiziun entaifer 5 onns suenter la scadenza da l'onn chalendar, per il qual ellas vegnan debitadas, na pon ellas betg pli vegnir pretendidas u pajadas. En divergenza da l'artitgel 24 alinea 1 LPGA⁸¹ finescha il termin da surannaziun per contribuziuns tenor ils artitgels 6 alinea 1, 8 alinea 1 e 10 alinea 1 pir 1 onn suenter la scadenza da l'onn chalendar che la taxaziun decisiva da la taglia è entrada en vigur.⁸² Sch'ina pretensiu posteriura vegn deducida d'in malfatg, per il qual il dretg penal prescriba ina surannaziun pli lunga, è decisiva questa surannaziun.

² La pretensiu da contribuziuns fatga valair tenor l'aleina 1 finescha 5 onns suenter la scadenza da l'onn chalendar ch'ella è entrada en vigur.⁸³ Il termin vegn suspendi per la durada d'in inventari public u d'in moratori da relasch. Sch'ina procedura da scussiu u da concurs è pendent cur ch'il termin scada, finescha il termin cun la conclusiu da questa procedura. L'artitgel 149a alinea 1 da la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁸⁴ davart scussiu e concurs na po betg vegnir applitgà.⁸⁵ Pretenziuns da contribuziun che n'èn betg extinguidas il mument ch'il dretg d'ina renta cumenza, pon en mintga cas anc vegnir scuntradas tenor l'artitgel 20 alinea 3⁸⁶.

³ Il dretg da restituziun da contribuziuns pajadas memia bler finescha cun la scadenza da l'onn che la persuna ch'è obligada da pajar contribuziuns ha survegni enconuschientscha da sias prestaziuns memia autas, il pli tard dentant 5 onns suenter la scadenza da l'onn chalendar che las contribuziuns èn vegnidadas pajadas. Per contribuziuns tenor ils artitgels 6 alinea 1, 8 alinea 1 e 10 alinea 1 finescha il termin – en divergenza da l'artitgel 25 alinea 3 LPGA – en mintga cas pir 1 onn suenter la scadenza da l'onn chalendar che la taxaziun decisiva da la taglia è entrada en vigur. Sche contribuziuns dal patrun e dal lavurant èn vegnidadas pajadas da prestaziuns ch'èn suttemessas a la taglia federala directa or dal retgav net da personas giuridicas, finescha il dretg da restituziun – en divergenza da l'artitgel 25 alinea 3 LPGA –

⁷⁹ SR **281.1**

⁸⁰ Versiu tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 1953, en vigur dapi il 1. da schan. 1954 (AS **1954** 211; BBI **1953** II 81).

⁸¹ SR **830.1**

⁸² Versiu da l'emprima e da la segunda frasa tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBI **2011** 543).

⁸³ Versiu tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiu da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBI **1990** II 1).

⁸⁴ SR **281.1**

⁸⁵ Versiu da la quarta frasa tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBI **2011** 543).

⁸⁶ A l'art. 20 al. 3 en la versiun dals 30 da sett. 1953 corresponda oz l'art. 20 al. 2 en la versiun dals 7 d'oct. 1994.

onn suenter la scadenza da l'onn chalendar che la taxaziun da la taglia è entrada en vigur.⁸⁷

Art. 17⁸⁸

Terz chapitel: Las rentas

A. Il dretg d'ina renta

I. Disposiziuns generalas

Art. 18 Dretg d'ina renta⁸⁹

¹ Il dretg da rentas da vegliadetgna e per survivents han burgais svizzers, personas estras e personas senza naziunalitad tenor las suandantas disposiziuns.^{90 ...91}

² Las personas estras sco er lur survivents senza dretg da burgais svizzer han il dretg da rentas, uschè ditg ch'els han lur domicil e lur dimora ordinaria (art. 13 LPGA⁹²) en Svizra.⁹³ Questa premissa sto vegnir ademplida personalmain da mintga persona che survegn ina renta.⁹⁴ Resalvadas restan las prescripziuns spezialas dal dretg federal davart il status dals fugitivs e da las personas senza naziunalitad sco er las cunvegns internaziunalas divergentas, en spezial cun stadis, dals quals la legislaziun conceda als burgais svizzers ed a lur survivents avantatgs ch'èn circa equivalents a quels da questa lescha.^{95 96}

^{2bis} Per il dretg d'ina renta en cas da personas che han gi' successivamain pliras naziunalitads è decisiva la naziunalitad durant la retratga da la renta.⁹⁷

³ A las personas estras che han lur domicil a l'exteriur e che derivan d'in stadi, cun il qual i n'è vegnida fatga nagina cunvegna internaziunala, sco er a lur survivents pon

⁸⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

⁸⁸ Aboli' tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968, cun effect dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

⁸⁹ Versiun tenor la cifra II da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1964 (AS 1964 285; BBl 1963 II 517).

⁹⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

⁹¹ Aboli' la segunda frasa tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁹² SR 830.1

⁹³ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁹⁴ Integrà la frasa tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

⁹⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057).

⁹⁶ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

⁹⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

vegnir restituidas las contribuziuns ch'els han pajà tenor ils artitgels 5, 6, 8, 10 u 13. Il Cussegl federal regla ils detagls, en spezial la dimensiun da la restituziun.^{98 99}

Art. 19¹⁰⁰

Art. 20¹⁰¹ Execuziun sfurzada e cumpensaziun da las rentas¹⁰²

¹ Il dretg d'ina renta n'è betg suttaless a l'execuziun sfurzada.¹⁰³

² Cun prestaziuns pajablas pon vegnir cumpensadas:

- a. las pretensiuns sin fundament da questa lescha, da la LAI¹⁰⁴, da la Lescha federala dals 25 da settember 1952¹⁰⁵ davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas che fan servetsch en l'armada, servetsch civil e da protecziun civila sco er da la Lescha federala dals 20 da zercladur 1952¹⁰⁶ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura;
- b. las restituziuns da prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad;
- c. las restituziuns da rentas e da diarias da l'assicuranza obligatorica cunter accidents, da l'assicuranza militar, da l'assicuranza cunter la dischoccupaziun sco er da l'assicuranza da malsauns.¹⁰⁷

II. Il dretg d'ina renta da vegliadetgna

Art. 21¹⁰⁸ Renta da vegliadetgna¹⁰⁹

¹ Il dretg d'ina renta da vegliadetgna han:

⁹⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

⁹⁹ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹⁰⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, cun effect dapi il 1. da schan. 1964 (AS 1964 285; BBl 1963 II 517).

¹⁰¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1964 (AS 1964 285; BBl 1963 II 517).

¹⁰² Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

¹⁰³ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

¹⁰⁴ SR 831.20

¹⁰⁵ SR 834.1. Oz: LF davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternitad.

¹⁰⁶ SR 836.1

¹⁰⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁰⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁰⁹ Rectifigà da la Cumissiun da redacziun da l'Assamblea federala (art. 58 al. 1 LParl – SR 171.10).

- a. umens che han cumpleni 65 onns;
- b. dunnas che han cumpleni 64 onns.

² Il dretg da la renta da vegliadetgna cumenza l'emprim di dal mais che suonda il mais, en il qual la vegliadetgna decisiva tenor l'alinea 1 è cumplenida. El finescha cun la mort.

Art. 22¹¹⁰

Art. 22bis 111 Renta supplementara

¹ Dunnas ed umens che han retratg ina renta supplementara da l'assicuranza d'invaliditad fin al cumenzament dal dretg d'ina renta da vegliadetgna, survegnan vinavant questa renta, fin ch'il conjugal acquista il dretg d'ina renta da vegliadetgna u d'ina renta d'invaliditad. Ina persuna divorziada ha il medem status sco ina persuna maridada, sch'ella procura predominantamain per ils uffants ch'èn attribuids ad ella e sch'ella na po pretender nagina renta d'invaliditad u da vegliadetgna per sasezza.¹¹²

² En divergenza da l'artitgel 20 LPGA¹¹³ sto la renta supplementara vegnir pajada al conjugal che n'ha betg il dretg da la renta:

- a. sin sia dumonda, sch'il conjugal che ha il dretg da la renta n'ademplescha betg sia obligaziun da mantegniment envers la famiglia;
- b. sin sia dumonda, sch'ils conjugals vivan separadamain;
- c. d'uffizi, sch'ils conjugals èn divorziads.¹¹⁴

³ Ordinaziuns divergentas da la dretgira civila restan resalvadas en ils cas da l'alinea 2.¹¹⁵

Art. 22ter 116 Renta per uffants

¹ Personas che retiran ina renta da vegliadetgna han il dretg d'ina renta per uffants, e quai per mintga uffant che pudess far valair ina renta per orfens, sch'ellas murissan. Per uffants confidads che vegnan prendids en tgira pir sunter il cumenzament dal dretg d'ina renta da vegliadetgna u d'ina renta da l'assicuranza d'invaliditad prece-

¹¹⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹¹¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963 (AS 1964 285; BBl 1963 II 517). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹¹² Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹¹³ SR 830.1

¹¹⁴ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

¹¹⁵ Integrà tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

¹¹⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

denta a la renta da vegliadetgna, n'exista nagin dretg d'ina renta per uffants, nun ch'i sa tractia d'uffants da l'auter conjugal.

² La renta per uffants vegn pajada ora sco la renta, a la quala ella sa referescha. Resalvadas restan las disposiziuns davart l'utilisaziun tenor l'intent (art. 20 LPGA¹¹⁷) ed ordinaziuns divergentas da la dretgira civila. Il Cussegl federal po reglar il pajament per cas spezialas en divergenza da l'artitgel 20 LPGA, particularmain per uffants da geniturs separads u divorziads.¹¹⁸

III.¹¹⁹ Il dretg d'ina renta per vaivas u vaivs

Art. 23¹²⁰ Renta per vaivas u vaivs

¹ Il dretg d'ina renta per vaivas u vaivs han vaivas e vaivs che han uffants il mument ch'il conjugal mora.

² Il medem status sco uffants da vaivas u vaivs han:

- a. uffants dal conjugal mort che vivan – il mument da la mort – en la medema chasada cun la vaiva u il vaiv e che vegnan recepids da la vaiva u dal vaiv sco uffants confidads en il senn da l'artitgel 25 alinea 3;
- b. uffants confidads en il senn da l'artitgel 25 alinea 3 che vivan – il mument da la mort – en la medema chasada cun la vaiva u il vaiv e che vegnan adoptads da la vaiva u dal vaiv.

³ Il dretg d'ina renta per vaivas u vaivs cumenza l'emprim di dal mais che suonda il mais da la mort dal conjugal, en cas da l'adopziun d'in uffant confidà tenor l'alinea 2 litera b l'emprim di dal mais che suonda il mais da l'adopziun.

⁴ Il dretg finescha:

- a. cun ina remaridaglia;
- b. cun la mort da la vaiva u dal vaiv.

⁵ Il dretg recumenza, sche la nova lètg vegn divorziata u declerada per nunvalaivla. Il Cussegl federal regla ils detagls.

Art. 24¹²¹ Disposiziuns spezialas

¹ Vaivas han ultra da quai il dretg d'ina renta per vaivas, sch'ellas n'han – il mument da la mort dal conjugal – nagins uffants e nagins uffants confidads en il senn da l'artitgel 23, ma sch'ellas han cumplenì 45 onns ed èn stadas maridadas durant

¹¹⁷ SR 830.1

¹¹⁸ Versiun da la segunda e da la terza frasa tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

¹¹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹²⁰ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹²¹ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

almain 5 onns. Sche la vaiva è stada maridada pliras giadas, vegn quintada la durada totala da las lètgs.

² Ultra da las cundiziuns da finiziun menziunadas en l'artitgel 23 alinea 4 finescha il dretg da la renta per vaivs, sche l'ultim uffant dal vaiv ha cumpleni 18 onns.

Art. 24a¹²² Conjugals divorziads

¹ Ina persuna divorziata ha il medem status sco ina vaiva u in vaiv, sche:

- a. ella ha in u plirs uffants e la lètg ha durà almain 10 onns;
- b. la lètg ha durà almain 10 onns ed è vegnida divorziata suenter che la persuna divorziata ha cumpleni 45 onns;
- c. l'uffant il pli giuven ha cumpleni 18 onns suenter che la persuna divorziata ha cumpleni 45 onns.

² Sche la persuna divorziata n'ademplescha betg almain ina da las premissas da l'alinea 1, exista il dretg d'ina renta per vaivas u vaivs mo, sche ed uschè ditg che la persuna divorziata ha uffants sut 18 onns.

Art. 24b Concorrenza tranter rentas per vaivas u vaivs e rentas da vegliadetgna u d'invaliditad

Sch'ina persuna ademplescha a medem temp las premissas per ina renta per vaivas u vaivs e per ina renta da vegliadetgna u per ina renta tenor la LAI¹²³, vegn pajada ora mo la renta pli auta.

IV. Il dretg d'ina renta per orfens

Art. 25¹²⁴ Renta per orfens

¹ Uffants, dals quals il bab u la mamma è mort, han il dretg d'ina renta per orfens. Sche tuts dus geniturs èn morts, han els il dretg da duas rentas per orfens.

² Uffants chattads han il dretg d'ina renta per orfens.

³ Il Cussegl federal regla il dretg d'ina renta per orfens per uffants confidads.

⁴ Il dretg d'ina renta per orfens cumenza l'emprim di dal mais che suonda il mais da la mort dal bab u da la mamma. El finescha cun la cumplenida dal 18. onn u cun la mort da l'orfen.

⁵ Per uffants ch'èn anc en scolaziun dura il dretg da questa renta fin ch'els han terminà la scolaziun, maximalmain dentant fin ch'els han cumpleni 25 onns. Il Cussegl federal po fixar, tge che vala sco scolaziun.

¹²² Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹²³ SR **831.20**

¹²⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

Art. 26–28¹²⁵**Art. 28**^{bis 126} Concorrenza tranter rentas per orfens ed autras rentas

Sch'in orfen ademplescha a medem temp las premissas per ina renta per orfens e per ina renta per vaivas u vaivs u per ina renta tenor la LAI¹²⁷, vegn pajada ora mo la renta pli auta. Sche tuts dus geniturs èn morts, vegn fatga la cumparegliaziun sin basa da la summa da las duas rentas per orfens.

B. Las rentas ordinarias**Art. 29** Circul dals retschaviders. Rentas cumplainas e parzialas

¹ Il dretg d'ina renta da vegliadetgna u per survivents han persunas, a las qualas pon vegnir messas a quint entradas, bunificaziuns d'educaziun u bunificaziuns da tgira per almain in entir onn, u lur survivents.¹²⁸

² Las rentas ordinarias vegnan pajadas sco:

- a. rentas cumplainas per persunas assicuradas cun ina durada da contribuziun cumpletta;
- b. rentas parzialas per persunas assicuradas cun ina durada da contribuziun incompletta.¹²⁹

I. Basas per calcular las rentas ordinarias**Art. 29**^{bis 130} Disposiziuns generalas per calcular las rentas

¹ Per calcular las rentas vegnan resguardads ils onns da contribuziun, las entradas da gudogn sco er las bunificaziuns d'educaziun e da tgira da la persuna che ha il dretg da survegnir ina renta tranter il 1. da schaner suenter ch'ella ha cumpleni 20 onns ed ils 31 da december avant ch'il cas assicurà è capità (vegliadetgna da renta u mort).

¹²⁵ Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹²⁶ Integrà tras l'art. 82 da la LF dals 19 da zer. 1959 davart l'assicuranza d'invalidad (AS 1959 827; BBl 1958 II 1137). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹²⁷ SR 831.20

¹²⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹²⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹³⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

² Il Cussegl federal regla l'imputaziun dals mais da contribuziun durant l'onn ch'il dretg da la renta cumenza, da las periodas da contribuziun avant il 1. da schaner suenter che la persuna ha cumpleni 20 onns, sco er dals onns supplementars.¹³¹

Art. 29ter 132 Durada da contribuziun cumpletta

¹ La durada da contribuziun è cumpletta, sch'ina persuna ha tuttina blers onns da contribuziun sco sia annada.

² Sco onns da contribuziun valan las periodas:

- a. durant las qualas ina persuna ha pajà contribuziuns;
- b. durant las qualas il conjugal tenor l'artitgel 3 alinea 3 ha pajà almain la contribuziun minimala dubla;
- c. per las qualas pon vegnir messas a quint bunificaziuns d'educaziun u da tgi-ra.

Art. 29^{quater} 133 Entradas medias annualas
1. Princip

La renta vegn calculada a norma da las entradas medias annualas. Quellas sa cumponan:

- a. da las entradas da gudogn;
- b. da las bunificaziuns d'educaziun;
- c. da las bunificaziuns da tgi-ra.

Art. 29^{quinqües} 134 2. Entradas da gudogn sco er contribuziuns da personas senza activitad da gudogn

¹ En cas da personas cun activitad da gudogn vegnan resguardadas mo las entradas, per las qualas èn vegnidas pajadas contribuziuns.

² Las contribuziuns da personas senza activitad da gudogn vegnan multiplitgadas cun 100, divididas tras la tariffa da contribuziun dubla tenor l'artitgel 5 alinea 1 e lura quintadas sco entradas da gudogn.

³ Las entradas ch'ìls conjugals han cuntanschi durant ils onns chalendars da la lètg cuminaivla vegnan divididas ed attribuidas mintgamai per la mesadad als dus conjugals. Las entradas vegnan divididas:

¹³¹ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹³² Oriundamain art. 29bis, Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1956 (AS 1957 262; BBI 1956 I 1429). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

¹³³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

¹³⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

- a. sche tuts dus conjugals han il dretg d'ina renta;
 - b. sch'ina vaiva u in vaiv ha il dretg d'ina renta da vegliadetgna;
 - c. sche la lètq vegn schliada tras divorzi.¹³⁵
- ⁴ A la divisiun ed a l'imputaziun vicendaivla èn dentant suttamessas mo entradas:
- a. che derivan dal temp tranter il 1. da schaner suenter la cumplenida dal 20. onn ed ils 31 da december avant ch'il cas assicurà è capità tar il conjugal che ha sco emprim il dretg da la renta; e
 - b.¹³⁶ che derivan da temps, nua che tuts dus conjugals èn stads assicurads tar l'assicuranza svizra per vegls e survivents.
- ⁵ L'alinea 4 n'è betg applitgabel per l'onn chalendar, en il qual la lètq vegn serrada u schliada.¹³⁷
- ⁶ Il Cussegl federal regla la procedura. El fixescha en spezial, tge cassa da cumpensaziun che sto reparter las entradas.¹³⁸

Art. 29^{sexies 139} 3. Bunificaziuns d'educaziun

¹ A persunas assicuradas vegn messa a quint ina bunificaziun d'educaziun per quels onns, durant ils quals ellas han la tgira genituriala per in u plirs uffants da main che 16 onns. Ma a geniturs che han cuminaivlamain la tgira genituriala, na vegnan betg concedidas duas bunificaziuns cumulativas. Il Cussegl federal regla ils detagls, en spezial l'imputaziun da la bunificaziun d'educaziun, sche:¹⁴⁰

- a.¹⁴¹ geniturs han quità d'uffants, senza avair la tgira genituriala per tals;
 - b. mo in genitur è assicurà tar l'assicuranza svizra per vegls e survivents;
 - c. las premissas per metter a quint ina bunificaziun d'educaziun na vegnan betg ademplitas durant l'entir onn chalendar;
 - d.¹⁴² geniturs divorziads u nunmaridads han cuminaivlamain la tgira genituriala.
- ² La bunificaziun d'educaziun corresponda a l'import da la renta da vegliadetgna annuala minimala traidubla tenor l'artitgel 34 il mument ch'il dretg da la renta cumenza.

¹³⁵ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹³⁶ Versiun tenor la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

¹³⁷ Versiun tenor la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

¹³⁸ Integrà tras la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

¹³⁹ Integrà tras la cifra 1 da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

¹⁴⁰ Versiun tenor la cifra 5 da l'aggiunta da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118 1144; BBI 1996 I 1).

¹⁴¹ Versiun tenor la cifra 5 da l'aggiunta da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118 1144; BBI 1996 I 1).

¹⁴² Integrà tras la cifra 5 da l'aggiunta da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118 1144; BBI 1996 I 1).

³ En cas da personas maridadas vegn la bunificaziun d'educaziun attribuida – durant ils onns chalendars da la lètg – mintgamai per la mesadad als dus conjugals. A la divisiun èn dentant suttamessas mo las bunificaziuns per il temp tranter il 1. da schaner suenter la cumplenida dal 20. onn ed ils 31 da december avant ch'il cas assicurà è capità tar il conjugal che ha sco emprim il dretg da la renta.

Art. 29^{septies 143} 4. Bunificaziuns da tgira

¹ Personas assicuradas che tgiran parents en lingia ascendenta u descendenta u fragliuns che han in dretg reconuschi d'ina indemnisaziun da la AVS, da la AI, da l'assicuranza obligatorica cunter accidents u da l'assicuranza militar a personas dependentas d'agid d'almain in grad mesaun, han il dretg da l'imputaziun d'ina bunificaziun da tgira, sch'ellas pon cuntanscher facilmain las personas ch'ellas tgiran.¹⁴⁴ Ellas ston far valair quest dretg mintga onn en scrit. Ils conjugals, ils sirs ed ils uffants figliasters han il medem status sco ils parents.

² Sch'igl exista durant la medema perioda in dretg d'ina bunificaziun d'educaziun, na po vegnir messa a quint nagina bunificaziun da tgira.

³ Il Cussegl federal po circumscriber pli detagliadamain il criteri da la cuntanschibladad facila tenor l'alinea 1.¹⁴⁵ El regla la procedura sco er l'imputaziun da la bunificaziun da tgira per ils cas che:

- a. pliras personas adempleschan las premissas per metter a quint ina bunificaziun d'educaziun;
- b. mo in conjugal è assicurà tar l'assicuranza svizra per vegls e survivents;
- c. las premissas per metter a quint ina bunificaziun da tgira na vegnan betg ademplidas durant l'entir onn chalendar.

⁴ La bunificaziun da tgira correspunda a l'import da la renta da vegliadetgna annuala minimala traidubla tenor l'artigel 34 il mument ch'il dretg da la renta cumenza. Ella vegn registrada en il conto individual.

⁵ Sch'il dretg d'ina bunificaziun da tgira na vegn betg fatg valair entaifer 5 onns suenter la fin da l'onn chalendar, en il qual ina persuna è vegnida tgirada, na vegn la bunificaziun per l'onn respectiv betg pli registrada en il conto individual.

⁶ En cas da personas maridadas vegn la bunificaziun da tgira attribuida – durant ils onns chalendars da la lètg – mintgamai per la mesadad als dus conjugals. A la divisiun èn dentant suttamessas mo las bunificaziuns per il temp tranter il 1. da schaner suenter la cumplenida dal 20. onn ed ils 31 da december avant ch'il cas assicurà è capità tar il conjugal che ha sco emprim il dretg da la renta.

¹⁴³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁴⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

¹⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBl 2011 543).

Art. 30¹⁴⁶ 5. Eruida da las entradas medias annualas

¹ La summa da las entradas da gudogn vegn revalitada conform a l'index da las rentas tenor l'artitgel 33ter. Il Cussegl federal lascha eruir annualmain ils factors da revalitaziun.

² La summa da las entradas da gudogn revalitadas sco er las bunificaziuns d'educaziun e da tgira vegnan divididas tras il dumber d'onns da contribuziun.

Art. 30^{bis 147} Prescripziuns per calcular las rentas¹⁴⁸

Il Cussegl federal decretescha prescripziuns per calcular las rentas.¹⁴⁹ Per quest intent po er arrundar si u giu las entradas imputablas e las rentas.¹⁵⁰ El po decretar prescripziuns per metter a quint parts dad onns e las entradas correspondentas e prevair che onns da contribuziun ed entradas da gudogn per la perioda, entaifer la quala ina renta d'invalidad è vegnida retratga, na vegnian betg mess a quint.¹⁵¹

Art. 30^{ter 152} Contos individuals

¹ Per mintga persuna assicurada obligada da pajar contribuziuns vegnan manads contos individuals, en ils quals vegnan inscrites las indicaziuns necessarias per calcular las rentas ordinarias. Il Cussegl federal regla ils detagls.

² Las entradas da gudogn cuntanschidas d'in lavurant, da las qualas il patrun ha deduci las contribuziuns legalas, vegnan registradas en il conto individual, er sch'il patrun n'ha betg pajà las contribuziuns correspondentas a la cassa da cumpenzaziun.¹⁵³

³ Las entradas, per las qualas ils lavurants ston pajar contribuziuns, vegnan registradas en il conto individual sut quel onn ch'ellas èn vegnidas pajadas ora. Las entradas vegnan dentant registradas sut l'onn ch'ellas èn vegnidas cuntanschidas, sch'il lavurant:

- a. na lavura betg pli per il patrun il mument ch'il salari vegn pajà;

¹⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

¹⁴⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968 (AS **1969** 111; BBl **1968** I 602). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS **1978** 391; BBl **1976** III 1).

¹⁴⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

¹⁴⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

¹⁵⁰ Versiun da la frasa tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

¹⁵¹ Versiun da la frasa tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

¹⁵² Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS **1969** 111; BBl **1968** I 602).

¹⁵³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1995** 1227 1307; BBl **1991** III 1).

- b. cumprova che l'entrada, per la quala el sto pajar contribuziuns, deriva d'ina actividad da gudogn ch'el ha exequi durant in onn precedent e per la quala igl è vegnì pajà pli pauc che la contribuziun minimala.¹⁵⁴

⁴ Las entradas da las personas cun actividad da gudogn independenta, dals lavurants da patruns che n'èn betg obligads da pajar contribuziuns sco er da las personas senza actividad da gudogn vegnan adina registradas sut quel onn, per il qual las contribuziuns vegnan fixadas.¹⁵⁵

Art. 31^{156 157} Fixaziun d'ina nova renta

Sch'ina renta da vegliadetgna sto vegnir fixada da nov, perquai ch'il conjugal survegn il dretg da la renta u perquai che la lètg vegn schliada, èn decisivas las prescripziuns da calculaziun che valevan cur che la renta è vegnida calculada per l'emprima giada. La renta fixada da nov sin basa da questas disposiziuns sto vegnir actualisada.

Art. 32¹⁵⁸

Art. 33^{159 160} Renta per survivents

¹ Per calcular la renta per vaivas u vaivs e la renta per orfens èn decisivas la durada da contribuziun e las entradas medias annualas dal defunct, eruidas sin basa da las entradas betg partidas sco er sin basa da sias bunificaziuns d'educaziun u da tgira. L'alinea 2 resta resalvà.

² Sch'ils geniturs èn morts, èn decisivas per la calculaziun da las duas rentas per orfens la durada da contribuziun da mintga genitur e las entradas medias annualas dals defuncts, eruidas tenor ils princips generals (art. 29^{quater} ss.).

³ Sch'il defunct n'ha betg anc 45 onns, cur ch'el mora, vegn la media da sias entradas da gudogn augmentada procentualmain per calcular la renta per survivents. Il Cussegl federal fixescha las procentualas tenor la vegliadetgna dal defunct.

¹⁵⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

¹⁵⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

¹⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

¹⁵⁷ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹⁵⁸ Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

¹⁵⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

¹⁶⁰ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

Art. 33bis 161 Remplazzament d'ina renta d'invaliditad¹⁶²

¹ Rentas da vegliadetgna u per survivents che remplazzan in renta tenor la LAI¹⁶³, vegnan calculadas sin basa dals medems criteris sco per la renta d'invaliditad, sch'i resulta uschia in avantag per la persuna che ha il dretg da la renta.

^{1bis} En cas da conjugals sto la calculaziun da las rentas vegnir adattada tenor l'aleina I, sche las premissas per la divisiun e per l'imputaziun vicendaivla da las entradas èn ademplitas.¹⁶⁴

² Sche la renta d'invaliditad è vegnida calculada tenor l'artitgel 37 aleina 2 LAI, vala questa disposiziun tenor il senn er per la renta da vegliadetgna u per survivents che vegn calculada sin basa dals medems criteris sco per la renta d'invaliditad.¹⁶⁵

³ Sche rentas ordinaris da vegliadetgna u per survivents remplazzan las rentas extraordinarias d'invaliditad calculadas tenor ils artitgels 39 aleina 2 e 40 aleina 3 LAI, importan quellas – en cas d'ina durada da contribuziun cumpletta – almain $133\frac{1}{3}$ pertschient da las tariffas minimalas da las rentas cumplainas respectivas.¹⁶⁶

⁴ Per calcular la renta da vegliadetgna d'ina persuna, da la quala il conjugal retira u ha retratg ina renta d'invaliditad, vegnan las entradas medias annualas dal conjugal invalid, ch'eran decisivas il mument dal cumenzament da la renta d'invaliditad, resguardadas sco entradas da gudogn en il senn da l'artitgel 29^{quinquies} durant la retratga da la renta d'invaliditad. Sch'il grad d'invaliditad importa main che 60 pertschient, vegn resguardada mo in part correspondent da las entradas medias annualas.¹⁶⁷ Il Cussegl federal regla ils detagls e la procedura.¹⁶⁸

Art. 33ter 169 Adattaziun da las rentas al svilup dals salaris e dals pretschs

¹ Il Cussegl federal adattescha – per regla mintga 2 onns per il cumenzament da l'onn chalendar – las rentas ordinaris al svilup dals salaris e dals pretschs, tras quai ch'el fixescha da nov l'index da las rentas sin proposta da la Cumissiun federala per l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad.

¹⁶¹ Integrà tras l'art. 82 da la LF dals 19 da zer. 1959 davart l'assicuranza d'invaliditad, en vigur dapi il 1. da schan. 1960 (AS 1959 827; BBI 1958 II 1137).

¹⁶² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

¹⁶³ SR 831.20

¹⁶⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

¹⁶⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBI 1971 II 1057).

¹⁶⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBI 1971 II 1057).

¹⁶⁷ Versiun tenor la cifra 3 da l'agiunta da la LF dals 21 da mars 2003 (4. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 3837; BBI 2001 3205).

¹⁶⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

¹⁶⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBI 1976 III 1).

² L'index da las rentas è la media aritmetica da l'index naziunal determinà dal Secretariat da stadi per l'economia (SECO)¹⁷⁰ e da l'index naziunal dals pretschs da consum.

³ Tut tenor la situaziun finanziaria da l'assicuranza propona il Cussegl federal da midar la relaziun tranter las duas valurs dals dus indexs tenor l'alinea 2.

⁴ Il Cussegl federal adattescha pli baud las rentas ordinarias, sche l'index naziunal dals pretschs da consum è s'augmentà entaifer 1 onn per dapli che 4 pertschient.¹⁷¹

⁵ Il Cussegl federal po decretar prescripziuns complementaras, arrundar si u giu l'index da las rentas e reglar la procedura per l'adattaziun da las rentas.

II. Las rentas cumplainas

Art. 34¹⁷² Calculaziun ed autezza da las rentas cumplainas

1. La renta da vegliadetgna

¹ La renta mensila da vegliadetgna (furmla da las rentas) sa cumpona:

- a. d'ina part da l'import minimal da la renta da vegliadetgna (part fixa);
- b. d'ina part da las entradas medias annualas decisivas (part variabla).

² Valair valan las suandantas disposiziuns:

- a. sche las entradas medias annualas decisivas èn pli pitschnas u tuttina grondas sco l'import minimal da la renta da vegliadetgna multiplitgà cun 36, importa la part fixa 74/100 da l'import minimal da la renta da vegliadetgna e la part variabla 13/600 da las entradas medias annualas decisivas;
- b. sche las entradas medias annualas decisivas èn pli grondas che l'import minimal da la renta da vegliadetgna multiplitgà cun 36, importa la part fixa 104/100 da l'import minimal da la renta da vegliadetgna e la part variabla 8/600 da las entradas medias annualas decisivas.

³ L'import maximal da la renta da vegliadetgna correspunda al dubel da l'import minimal.

⁴ L'import minimal vegn concedì, sche las entradas medias annualas decisivas èn maximalmain 12 giadas pli autas che l'import minimal, e l'import maximal vegn concedì, sche las entradas medias annualas decisivas èn almain 72 giadas pli autas che l'import minimal.

⁵ L'import minimal da la renta da vegliadetgna cumplaina da 1185 francs correspunda ad in index da las rentas da 215,5 puncts.¹⁷³

¹⁷⁰ Designaziun tenor il COCF betg publictà dals 19 da dec. 1997.

¹⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1991 (AS **1992** 1286; BBl **1991** I 217).

¹⁷² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

¹⁷³ Import ed index da las rentas tenor ils art. 3 e 4 da l'O 19 dals 21 da set. 2018 davart adattaziuns al svilup dals salaris e dals pretschs tar la AVS/AI/CG, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS **2018** 3527).

Art. 35¹⁷⁴ 2. Summa da las duas rentas per conjugals

¹ La summa da las duas rentas dals dus conjugals importa maximalmain 150 pertschient da l'import maximal da la renta da vegliadetgna, sche:

- a. tuts dus conjugals han il dretg d'ina renta da vegliadetgna;
- b. in conjugal ha il dretg d'ina renta da vegliadetgna e l'auter d'ina renta da l'assicuranza d'invaliditad.

² La reducziun croda tar conjugals, dals quals la chasada cuminaivla è vegnida schliada en consequenza d'ina decisiun giudiziala.

³ Las duas rentas ston vegnir reducidas en proporziun da lur parts vi da la summa da las rentas betg reducidas. Il Cussegl federal regla ils detagls, en spezial la reducziun da las duas rentas en cas da personas assicuradas cun ina durada da contribuziun incumpletta.

Art. 35^{bis 175 176} 3. Supplement per vaivas e vaivs che retiran ina renta da vegliadetgna

Vaivas e vaivs che retiran rentas da vegliadetgna han il dretg d'in supplement da 20 pertschient sin lur renta. La renta ed il supplement na dastgan betg surpassar l'import maximal da la renta da vegliadetgna.

Art. 35^{ter 177} 4. Renta per uffants

La renta per uffants importa 40 pertschient da la renta da vegliadetgna che correspunda a las entradas medias annualas decisivas. Sche tuts dus geniturs han in dretg d'ina renta per uffants, ston las duas rentas per uffants vegnir reducidas, uschenavant che lur summa surpassa 60 pertschient da la renta da vegliadetgna maximala. Per reducir las rentas è applitgabel l'artitgel 35 tenor il senn.

Art. 36¹⁷⁸ 5. Renta per vaivas u vaivs

La renta per vaivas u vaivs importa 80 pertschient da la renta da vegliadetgna che correspunda a las entradas medias annualas decisivas.

¹⁷⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁷⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963 (AS 1964 285; BBl 1963 II 517). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁷⁶ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

¹⁷⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁷⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

Art. 37¹⁷⁹ 6. Renta per orfens

¹ La renta per orfens importa 40 pertschient da la renta da vegliadetgna che correspunda a las entradas medias annualas decisivas. La renta per orfens dals uffants che avevan ina relaziun da figlialanza mo cun il genitur defunct, importa 60 pertschient da la renta da vegliadetgna che correspunda a las entradas medias annualas decisivas.

² Sche tuts dus geniturs èn morts, ston las rentas per orfens vegnir reducidas, usche navant che lur summa surpassa 60 pertschient da la renta da vegliadetgna maximala. Per reducir las rentas è applitgabel l'artitgel 35 tenor il senn.

³ Uffants chattads survegnan ina renta per orfens da 60 pertschient da la renta da vegliadetgna maximala.

Art. 37^{bis 180} 7. Concurrenza tranter rentas per orfens e rentas per uffants

Sch'i vegnan ademplidas per il medem uffant tant las premissas per ina renta per orfens sco er per ina renta per uffants, importa la summa da las duas rentas maximalmain 60 pertschient da la renta da vegliadetgna maximala. Per reducir las rentas è applitgabel l'artitgel 35 tenor il senn.

III. Las rentas parzias**Art. 38**¹⁸¹ Calculaziun

¹ La renta parziala correspunda ad ina part da la renta cumplaina, calculada tenor ils artitgels 34–37.

² Per calcular questa part vegnan resguardadas la relaziun tranter ils onns da contribuziun cumplains da la persuna assicurada ed ils onns da contribuziun da sia annada sco er las midadas ch'igl ha dà tar las tariffas da contribuziun.¹⁸²

³ Il Cussegl federal decretescha prescripziuns pli detagliadas davart la graduaziun da las rentas.¹⁸³

¹⁷⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁸⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁸¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 1959, en vigur dapi il 1. da schan. 1960 (AS 1959 854; BBl 1958 II 1137).

¹⁸² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057).

¹⁸³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

IV. La vegliadetgna flexibla da renta¹⁸⁴

Art. 39¹⁸⁵ Pussaivladad ed effect da la suspensiun

¹ Persunas che han il dretg d'ina renta ordinaria da vegliadetgna pon suspender il cumenzament da la retratga per almain 1 onn e per maximalmain 5 onns e pretender entaifer questa perioda che la renta vegnia pajada a partir d'in tschert mais.¹⁸⁶

² La renta da vegliadetgna suspendida e la renta per survivents che remplazza eventualmain la renta da vegliadetgna, vegnan auzadas per la cuntravalur che la prestaziun betg retratga ha en regard tecnic d'assicuranza.¹⁸⁷

³ Il Cussegl federal fixescha en moda unifurma ils factors da l'augment per umens e dunnas e regla la procedura. El po excluder singuls tips da rentas da la suspensiun.

Art. 40¹⁸⁸ Pussaivladad ed effect da la retratga anticipada

¹ Umens e dunnas che adempleschan las premissas per ina renta ordinaria da vegliadetgna, pon retrair la renta 1 u 2 onns pli baud. En quests cas cumenza il dretg da la renta per ils umens l'emprim di dal mais suenter ch'els han cumpleni 64 u 63 onns e per las dunnas l'emprim di dal mais suenter ch'ellas han cumpleni 63 u 62 onns. Durant il temp da la retratga anticipada da la renta na vegnan pajadas naginas rentas per uffants.

² La renta da vegliadetgna che vegn retratga anticipadamain sco er las rentas per vaivas u vaivs e las rentas per orfens vegnan reducidas.

³ Il Cussegl federal fixescha la tariffa da reduenziun tenor principals tecnicos d'assicuranza.¹⁸⁹

¹⁸⁴ Aboli tras la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1956 (AS 1957 262; BBl 1956 I 1429). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁸⁵ Aboli tras la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1956 (AS 1957 262; BBl 1956 I 1429). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

¹⁸⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁸⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁸⁸ Aboli tras la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁸⁹ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

V. La reducziun da las rentas ordinarias¹⁹⁰

Art. 41¹⁹¹ Reducziun pervia da surassicuranza

¹ En divergenza da l'artitgel 69 alineas 2 e 3 LPGA¹⁹² vegnan reducidas las rentas per uffants e per orfens, uschenavant ch'ellas surpassan ensemen cun la renta dal bab u cun la renta da la mamma 90 pertschient da las entradas medias annualas ch'èn mintgamai decisivas per questa renta.¹⁹³

² Il Cussegl federal fixescha dentant in import minimal.¹⁹⁴

³ Il Cussegl federal po reglar ils detagls e decretar prescripziuns spezialas per las rentas parzialas.

C. Las rentas extraordinarias¹⁹⁵

Art. 42¹⁹⁶ Circul dals retschaviders

¹ Il dretg d'ina renta extraordinaria han burgais svizzer che han lur domicil e lur dimora ordinaria (art. 13 LPGA¹⁹⁷) en Svizra, ch'èn stads assicurads tuttina blers onns sco lur annada, ma che n'han betg il dretg d'ina renta ordinaria, perquai ch'els n'èn – fin al cumenzament dal dretg d'ina renta – betg stads suttamess durant in entir onn a l'obligaziun da pagar contribuziuns.¹⁹⁸ Quest dretg han er lur survivents.

² La premissa dal domicil e da la dimora ordinaria sto vegnir ademplida persunalmain da mintga persuna assicurada che survegn ina renta.

³ Il conjugal ch'è maridà cun ina persuna svizra assicurada obligatoricamain e che viva a l'exteriur, ma che na fa – sin basa d'ina convegna bilaterala u d'ina isanza internaziunala – betg part da l'assicuranza per vegls, survivents ed invalididad da ses stadi da domicil, ha il medem status sco ils conjugals da burgais svizzers che abitan en Svizra.

¹⁹⁰ Oriundamain sco cifra IV avant l'art. 39 e pli tard avant l'art. 40.

¹⁹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057).

¹⁹² SR 830.1

¹⁹³ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2006 (5. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5129; BBl 2005 4459).

¹⁹⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1980 (AS 1978 391, 1979 1365 art. 1; BBl 1976 III 1).

¹⁹⁵ Versiun dal titel tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 1959, en vigur dapi il 1. da schan. 1960 (AS 1959 854; BBl 1958 II 1137).

¹⁹⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

¹⁹⁷ SR 830.1

¹⁹⁸ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

Art. 43 Autezza da las rentas extraordinarias

¹ Las rentas extraordinarias correspundan a l'import minimal da las rentas ordinarias cumplainas respectivas. Resalvà resta l'alineia 3.¹⁹⁹

2 ...²⁰⁰

³ En divergenza da l'artitgel 69 alineas 2 e 3 LPGA²⁰¹ vegnan reducidas las rentas extraordinarias per uffants e per orfens, uschenavant ch'ellas surpassan ensemen cun las rentas dal bab e da la mamma in import maximal che vegn fixà dal Cussegl federal.²⁰²

D. L'indemnisaziun a personas dependentas d'agid, la contribuziun d'assistenza ed ils meds auxiliars²⁰³**Art. 43bis**²⁰⁴ Indemnisaziun a personas dependentas d'agid²⁰⁵

¹ Il dretg d'ina indemnisaziun a personas dependentas d'agid han personas che retiran rentas da vegliadetgna u prestaziuns supplementaras, che han lur domicil e lur dimora ordinaria (art. 13 LPGA²⁰⁶) en Svizra e che han ina inabilitad da gidar sasez d'in grad grev, mesaun u lev (art. 9 LPGA).²⁰⁷ La retratga anticipada da la renta ha il medem status sco la retratga d'ina renta da vegliadetgna.²⁰⁸

^{1bis} Il dretg d'ina indemnisaziun per ina inabilitad da gidar sasez d'in grad lev croda en cas d'ina dimora en ina chasa da tgira.²⁰⁹

¹⁹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

²⁰⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS) (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

²⁰¹ SR **830.1**

²⁰² Aboli tras la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1956 (AS **1957** 262; BBl **1956** I 1429). Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

²⁰³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968 (AS **1969** 111; BBl **1968** I 602). Versiun tenor la cifra 4 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2011 (6. revisiun da la AI, emprim pachet da mesiras), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 5659; BBl **2010** 1817).

²⁰⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 22 da dec. 1955 (AS **1956** 651; BBl **1955** II 1088). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS **1969** 111; BBl **1968** I 602).

²⁰⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS **1978** 391; BBl **1976** III 1).

²⁰⁶ SR **830.1**

²⁰⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 13 da zer. 2008 davart la reordinaziun da la finanziaziun da la tgira, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2009** 3517 6847 cifra I; BBl **2005** 2033).

²⁰⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

²⁰⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 13 da zer. 2008 davart la reordinaziun da la finanziaziun da la tgira, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2009** 3517 6847 cifra I; BBl **2005** 2033).

² Il dretg d'ina indemnizaziun a persunas dependentas d'agid cumenza l'emprim di dal mais, en il qual tut las premissas èn ademplidas, premess che l'inabilitad da gidar sazez d'in grad grev, mesaun u lev haja existì nuninterruttamain durant almain 1 onn. El finescha a la fin dal mais, en il qual las premissas tenor l'aleina 1 n'èn betg pli ademplidas.²¹⁰

³ L'indemnizaziun mensila per ina inabilitad da gidar sazez d'in grad grev importa 80 pertschient, per ina inabilitad da gidar sazez d'in grad mesaun 50 pertschient e per ina inabilitad da gidar sazez d'in grad lev 20 pertschient da l'import minimal da la renta da vegliadetgna tenor l'artitgel 34 aleina 5.²¹¹

⁴ Sch'ina persuna dependenta d'agid ha retratg ina indemnizaziun a persunas dependentas d'agid da l'assicuranza d'invaliditad, fin ch'ella ha cuntanschi la vegliadetgna da renta u fin ch'ella ha retratg anticipadamain la renta, la vegn concedida vinavant l'indemnizaziun almain en l'atezza sco fin lura.²¹²

^{4bis} Il Cussegl federal po prevar ina prestaziun proporziunala a l'indemnizaziun a persunas dependentas d'agid da l'assicuranza cunter accidents, en cas che l'inabilitad da gidar sazez è d'attribuir mo per part ad in accident.²¹³

⁵ Per calcular l'inabilitad da gidar sazez èn applitgablhas las disposiziuns da la LAI²¹⁴ tenor il senn.²¹⁵ La calculaziun da l'inabilitad da gidar sazez per mauns da las cassas da cumpensaziun è chausa dals uffizis da l'assicuranza d'invaliditad²¹⁶. Il Cussegl federal po decretar prescripziuns complementaras.

Art. 43ter 217 Contribuziun d'assistenza

Sch'ina persuna ha retratg ina contribuziun d'assistenza da l'assicuranza d'invaliditad, fin ch'ella ha cuntanschi la vegliadetgna da renta u fin ch'ella ha retratg anticipadamain la renta, la vegn concedida vinavant la contribuziun d'assistenza maximalmain en l'atezza sco fin lura. Per il dretg e per la dimensiun valan ils artitgels 42^{quater}-42^{octies} LAI²¹⁸ tenor il senn.

²¹⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 13 da zer. 2008 davart la reordinaziun da la finanziaziun da la tgira, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2009** 3517 6847 cifra I; BBl **2005** 2033).

²¹¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 13 da zer. 2008 davart la reordinaziun da la finanziaziun da la tgira, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2009** 3517 6847 cifra I; BBl **2005** 2033).

²¹² Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 21 da mars 2003 (4. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS **2003** 3837; BBl **2001** 3205).

²¹³ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 20 da mars 1981 davart l'assicuranza d'accidents, en vigur dapi il 1. da schan. 1984 (AS **1982** 1676 1724 art. 1 al. 1; BBl **1976** III 141).

²¹⁴ SR **831.20**

²¹⁵ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

²¹⁶ Expressiun tenor la cifra II da la LF dals 22 da mars 1991 (3. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 1992 (AS **1991** 2377; BBl **1988** II 1333).

²¹⁷ Integrà tras la cifra 4 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2011 (6. revisiun da la AI, emprim pachet da mesiras), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 5659; BBl **2010** 1817).

²¹⁸ SR **831.20**

Art. 43^{quater 219} Meds auxiliars

¹ Il Cussegl federal fixescha, sut tge cundiziuns che persunas che retiran rentas da vegliadetgna u prestaziuns supplementaras, che han lur domicil e lur dimora ordinaria (art. 13 LPGA²²⁰) en Svizra e che basegnan apparats chars per sa muventar, per stabilir contacts cun l'ambient u per garantir l'atgna independenza, han il dretg da meds auxiliars.²²¹

² El fixescha, en tge cas che persunas che retiran rentas da vegliadetgna u prestaziuns supplementaras, che han lur domicil e lur dimora ordinaria en Svizra, han il dretg da meds auxiliars per exercitar in'actividad da gudogn u lur lavurs usitadas.²²²

³ El designescha ils meds auxiliars che vegnan consegnads da l'assicuranza u per ils quals l'assicuranza conceda ina contribuziun als custs; el regla la consegna sco er la procedura e fixescha, tge prescripziuns da la LAI²²³ ch'èn applitgables.

E.²²⁴ **Differentas disposiziuns****Art. 43**^{quinquies 225} Surveglianza da l'equiliber finanziar

Il Cussegl federal lascha examinar periodicamain, sch'el svilup finanziar da l'assicuranza è equilibrà, e suttametta il resultat da questa examinaziun a la Cumissiun federala per l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad. Sche necessari propona el da midar la lescha.

Art. 44²²⁶ Pajament da rentas e d'indemnisaziuns a persunas dependentas d'agid

¹ Las rentas e las indemnisaziuns a persunas dependentas d'agid vegnan per regla assignadas sin in conto da banca u da posta. Sin dumonda dal retschavider al pon ellas vegnir pajadas ora directamain. Il Cussegl federal regla la procedura.

² Rentas parzialas, da las qualas l'import na surpassa betg 10 pertschient da la renta cumplaina minimala, vegnan pajadas ora – en divergenza da l'artitgel 19 alineas 1 e

²¹⁹ Oriundamain art. 43ter. Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968 (AS **1969** 111; BBI **1968** I 602). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS **1978** 391; BBI **1976** III 1).

²²⁰ SR **830.1**

²²¹ Versiun tenor la cifra 3 da l'agiunta da la LF dals 21 da mars 2003 (4. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS **2003** 3837; BBI **2001** 3205).

²²² Versiun tenor la cifra 3 da l'agiunta da la LF dals 21 da mars 2003 (4. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS **2003** 3837; BBI **2001** 3205).

²²³ SR **831.20**

²²⁴ Numeraziun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS **1969** 111; BBI **1968** I 602).

²²⁵ Oriundamain art. 43^{quater}. Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS **1978** 391; BBI **1976** III 1).

²²⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBI **2011** 543).

3 LPGA²²⁷ – ina giada per onn posteriuramain il december. La persuna che ha il dretg da la renta po pretender il pajament mensil.

Art. 45²²⁸

Art. 46²²⁹ Pajament posteriur da rentas e d'indemnisaziuns a persunas dependentas d'agid betg retratgas

¹ Il dretg d'in pajament posteriur sa drizza tenor l'artitgel 24 alinea 1 LPGA²³⁰.

² Sch'ina persuna assicurada fa valair il dretg d'ina indemnisaziun a persunas dependentas d'agid pli che 12 mais sunter il cumenzament dal dretg, vegn pajada l'indemnisaziun – en divergenza da l'artitgel 24 alinea 1 LPGA – mo per ils 12 mais che precedan la dumonda. Pajaments posteriurs per periodas pli lungas vegnan concedids, sche la persuna assicurada na pudeva betg enconuscher ils fatgs che motiveschan il dretg da l'indemnisaziun e sch'ella inoltrescha sia dumonda entaifer 12 mais a partir dal mument ch'ella ha survegni enconuschientscha da quests fatgs.

³ En divergenza da l'artitgel 24 alinea 1 LPGA po il Cussegl federal restrenscher u excluder il pajament posteriur da rentas ordinaras da vegliadetgna, per las qualas la suspensiun vegn en dumonda.

Art. 47²³¹

Art. 48²³²

Art. 48bis–**48**^{sexies} 233

²²⁷ SR **830.1**

²²⁸ Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

²²⁹ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

²³⁰ SR **830.1**

²³¹ Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

²³² Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 20 da mars 1981 davart l'assicuranza d'accidents, cun effect dapi il 1. da schan. 1984 (AS **1982** 1676 1724 art. 1 al. 1; BBl **1976** III 141).

²³³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS) (AS **1978** 391; BBl **1976** III 1). Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

Quart chapitel: L'organisaziun

A. Disposiziuns generalas

Art. 49²³⁴ Princip

L'assicuranza per vegls e survivents vegn exequida sut la surveglianza da la Confederaziun (art. 76 LPG²³⁵) tras ils patruns e tras ils lavurants, tras las cassas da cumpensaziun da las federaziuns, tras las cassas chantunalas da cumpensaziun, tras las cassas da cumpensaziun da la Confederaziun e tras in Uffizi central da cumpensaziun.

Art. 49a²³⁶ Elavuraziun da datas personalas

Ils organs ch'èn incumbensads da realisar, da controllar u da survegliar la realisaziun da questa lescha èn autorisads d'elavurar u da laschar elavurar las datas personalas, inclusiv las datas spezialmain sensiblas ed ils profils da la personalitad, ch'els dovran per ademplir las incumbensas confidadas ad els tenor questa lescha, numadamain per:²³⁷

- a. calcular ed incassar las contribuziuns d'assicuranza;
- b. giuditgar dretgs da prestaziuns sco er calcular, garantir e coordinar cun prestaziuns d'autras assicuranzas socialas;
- c. giuditgar dretgs da contribuziuns sco er calcular e garantir contribuziuns e survegliar l'utilisaziun da talas;
- d. far valair il dretg da prender regress sin ina terza persuna responsabla;
- e. exequir la surveglianza davart la realisaziun da questa lescha;
- f. far statisticas;
- g.²³⁸ attribuir u verifitgar il numer d'assicuranza.

Art. 49b²³⁹

Art. 50²⁴⁰

²³⁴ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBI **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

²³⁵ SR **830.1**

²³⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS **2000** 2749; BBI **2000** 255).

²³⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS **2007** 5259; BBI **2006** 501).

²³⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS **2007** 5259; BBI **2006** 501).

²³⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000 (AS **2000** 2749; BBI **2000** 255). Aboli la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3453; BBI **2002** 803).

²⁴⁰ Aboli la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3453; BBI **2002** 803).

Art. 50a²⁴¹ Communicaziun da datas

¹ Uschenavant che nagins interess privats predominants na s'opponan a quai, dastgan organs ch'èn incumbensads da realisar, da controllar u da survegliar la realisaziun da questa lescha, communitgar datas en divergenza da l'artitgel 33 LPGA^{242;243}

- a. ad auters organs ch'èn incumbensads da realisar sco er da controllar u da survegliar la realisaziun da questa lescha, sche las datas èn necessarias per ademplir las incumbensas surdadas ad els tras questa lescha;
- b. ad organs d'ina outra assicuranza sociala, sch'ina obligaziun da render enconuschentas questas datas resulta tras ina lescha federala en divergenza da l'artitgel 32 alinea 2 LPGA;

^b_{bis}²⁴⁴ ad organs d'ina outra assicuranza sociala ed ad ulteriurs posts u instituziuns che han il dretg d'utilisar il numer d'assicuranza, sche las datas èn necessarias per attribuir u per verifitgar quest numer;

^b_{ter}²⁴⁵ als posts ch'èn incaricads cun la gestiun da la banca da datas centrala per la documentaziun publica dal stadi civil u cun la gestiun dal sistem d'infurmaziun per il sector da persunas estras e d'asil, sche las datas èn necessarias per attribuir u per verifitgar quest numer;

c. als organs da la statistica federala, tenor la Lescha da statistica dals 9 d'october 1992²⁴⁶;

d. a las autoritads d'inquisiziun penala, sche la denunzia u l'impediment d'in crim pretenda da communitgar las datas;

^d_{bis}²⁴⁷ al Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun (SIC) u als organs da segirezza dals chantuns per mauns dal SIC, sch'igl è avant maun ina smanatscha concreta per la segirezza interna u externa tenor l'artitgel 19 alinea 2 da la Lescha federala dals 25 da settember 2015²⁴⁸ davart il servetsch d'infurmaziun;

- e. en il cas singul e sin ina dumonda motivada en scrit:
 - 1. ad autoritads d'agid social, sche las datas èn necessarias per determinar, midar u pretender enavos prestaziuns respectivamain per impedir retratgas betg giustifitgadas,

²⁴¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigor dapi il 1. da schan. 2001 (AS **2000** 2749; BBl **2000** 255).

²⁴² SR **830.1**

²⁴³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigor dapi il 1. da dec. 2007 (AS **2007** 5259; BBl **2006** 501).

²⁴⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigor dapi il 1. da dec. 2007 (AS **2007** 5259; BBl **2006** 501).

²⁴⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigor dapi il 1. da dec. 2007 (AS **2007** 5259; BBl **2006** 501).

²⁴⁶ SR **431.01**

²⁴⁷ Integrà tras la cifra 8 da l'agiunta da la LF dals 23 da dec. 2011 (AS **2012** 3745; BBl **2007** 5037, **2010** 7841). Versiun tenor la cifra II 14 da l'agiunta da la LF dals 25 da sett. 2015 davart il servetsch d'infurmaziun, en vigor dapi il 1. da sett. 2017 (AS **2017** 4095; BBl **2014** 2105).

²⁴⁸ SR **121**

2. a dretgiras civilas, sche las datas èn necessarias per giuditgar ina dispita da dretg da famiglia u d'ierta,
3. a dretgiras penalas ed ad autoritads d'inquisiziun penala, sche las datas èn necessarias per sclerir in crim u in delict,
4. ad uffizis da scussiu, tenor ils artitgels 91, 163 e 222 da la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889²⁴⁹ davart scussiu e concurs,
5. ad autoritads da taglia, sche las datas èn necessarias per applitgar las leschas da taglia,
- 6.²⁵⁰ a las autoritads per la protecziun d'uffants e da creschids tenor l'artitgel 448 alinea 4 CCS²⁵¹,
- 7.²⁵² ...²⁵³

² Las datas ch'èn necessarias per cumbatter la lavur illegala dastgan vegnir communitgadas da las autoritads federalas, chantunalas e communalas pertutgadas sin fundament dals artitgels 11 e 12 da la Lescha federala dals 17 da zercladur 2005²⁵⁴ davart la lavur illegala.²⁵⁵

³ Las datas ch'èn d'in interess general e che sa refereschan a l'applicaziun da questa lescha, dastgan vegnir publicadas en divergenza da l'artitgel 33 LPGa. L'anonimitad da las persunas assicuradas sto restar garantida.²⁵⁶

⁴ En ils ulteriurs cas dastgan datas vegnir communitgadas a terzas persunas – en divergenza da l'artitgel 33 LPGa – sco suonda:²⁵⁷

- a. datas che na sa refereschan betg a persunas, sche la comunicaziun correspunda ad in interess predominant;
- b. datas persunalas, sche la persuna pertutgada ha dà ses consentiment en scrit en il cas singul u, sch'i n'è betg pussaivel d'obtegnair il consentiment, sch'i dastga vegnir premiss tenor las circumstanzas che lur comunicaziun saja en l'interess da la persuna assicurada.

²⁴⁹ SR **281.1**

²⁵⁰ Integrà tras la cifra 26 da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

²⁵¹ SR **210**

²⁵² Integrà tras la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 23 da dec. 2011 (AS **2012** 3745; BBI **2007** 5037, **2010** 7841). Aboli tras la cifra II 14 da l'aggiunta da la LF dals 25 da sett. 2015 davart il servetsch d'infurmaziun, cun effect dapi il 1. da sett. 2017 (AS **2017** 4095; BBI **2014** 2105).

²⁵³ Versiun tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3453; BBI **2002** 803).

²⁵⁴ SR **822.41**

²⁵⁵ Aboli la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002 (AS **2002** 3453; BBI **2002** 803). Versiun tenor la cifra 6 da l'aggiunta da la Lescha dals 17 da zer. 2005 davart la lavur illegala, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 359; BBI **2002** 3605).

²⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3453; BBI **2002** 803).

²⁵⁷ Versiun tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3453; BBI **2002** 803).

⁵ I dastgan vegnir communitgadas mo las datas ch'èn necessarias per l'intent che stat en dumonda.

⁶ Il Cussegl federal regla las modalitads da la comunicaziun e l'infurmaziun da la persuna pertutgada.

⁷ Per regla vegnan las datas communitgadas en scrit e gratuitamain. Il Cussegl federal po prevar l'incassament d'ina taxa, sch'i ston vegnir fatgas lavurs che dovràn spezialmain bler temp.

Art. 50b²⁵⁸ Procedura d'invista

¹ Il register central da las personas assicuradas sco er il register central da las prestaziuns currentas (art. 71 al. 4) èn accessibels als suandants posts tras ina procedura d'invista:

- a. a l'Uffizi central da la 2. pitga, en il rom da l'artitgel 24d da la Lescha dals 17 da december 1993²⁵⁹ davart la libra circulaziun;
- b. a las cassas da cumpensaziun, als uffizis da la AI ed a l'uffizi federal competent, per las datas ch'els dovràn per ademplir las incumbensas attribuidas ad els tenor questa lescha e tenor la LAI²⁶⁰;
- c.²⁶¹ als assicuraders cunter accidents tenor la Lescha federala dals 20 da mars 1981²⁶² davart l'assicuranza d'accidents, per examinar ils dretgs da las personas che retiran rentas currentas;
- d.²⁶³ a l'assicuranza militar, per examinar ils dretgs da las personas che retiran rentas currentas.

² Il Cussegl federal regla la responsabladad per la protecziun da datas, las datas ch'èn da registrar e lur termins da conservaziun, l'access a las datas, la collavuraziun tranter ils utilisaders, la segirezza da las datas sco er la participaziun dals assicuraders cunter accidents e da l'assicuranza militar als custs.²⁶⁴

²⁵⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS **2000** 2749; BBl **2000** 255).

²⁵⁹ SR **831.42**

²⁶⁰ SR **831.20**

²⁶¹ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 25 da sett. 2015 (assicuranza cunter accidents e prevenziun d'accidents), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 4375; BBl **2008** 5395, **2014** 7911).

²⁶² SR **832.20**

²⁶³ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 25 da sett. 2015 (assicuranza cunter accidents e prevenziun d'accidents), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 4375; BBl **2008** 5395, **2014** 7911).

²⁶⁴ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 25 da sett. 2015 (assicuranza cunter accidents e prevenziun d'accidents), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 4375; BBl **2008** 5395, **2014** 7911).

Art. 50c²⁶⁵ Numer d'assicuranza

¹ In numer d'assicuranza vegn attribui a mintga persuna che:

- a. ha ses domicil u sia dimora ordinaria (art. 13 LPGA²⁶⁶) en Svizra;
- b. abita a l'exteriur e retira u dumonda contribuziuns u prestaziuns.

² In numer d'assicuranza vegn ultra da quai attribui ad ina persuna, sche quai è necessari:

- a. per realisar la AVS; u
- b. per il contact cun in post u cun ina instituziun che ha il dretg d'utilisar sistematicamain il numer.

³ La cumposiziun dal numer d'assicuranza na dastga betg pussibilitar da trair conclusiuns a la persuna, a la quala il numer vegn attribui.

Art. 50d²⁶⁷ Utilisaziun sistematica dal numer d'assicuranza sco numer d'assicuranza sociala

¹ Posts ed instituziuns ch'èn incaricads cun incumbensas da l'assicuranza sociala ordaifer la AVS, pon utilizar sistematicamain il numer d'assicuranza, sch'ina lescha federala prevesa quai e sche l'intent da l'utilisaziun sco er ils utilisaders legitimads èn definids.

² Posts ed instituziuns che adempleschan incumbensas da l'assicuranza sociala chantunala, pon utilizar sistematicamain il numer d'assicuranza per ademplir lur incumbensas legalas.

Art. 50e²⁶⁸ Utilisaziun sistematica dal numer d'assicuranza en ulteriurs secturs

¹ Il numer d'assicuranza po vegnir utilisà sistematicamain ordaifer l'assicuranza sociala da la Confederaziun mo, sch'ina lescha federala prevesa quai e sche l'intent da l'utilisaziun sco er ils utilisaders legitimads èn definids.

² Ils suandants posts e las suandantas instituziuns ch'èn incaricads cun l'execuziun dal dretg chantunal, pon utilizar sistematicamain il numer d'assicuranza per ademplir lur incumbensas legalas:

- a. ils posts incaricads cun l'execuziun da la reducziun da las premias en l'assicuranza da malsauns;
- b. ils posts incaricads cun l'execuziun da l'agid social;
- c. ils posts incaricads cun l'execuziun da la legislaziun fiscalà;
- d. las instituziuns da furnaziun.

²⁶⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

²⁶⁶ SR 830.1

²⁶⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

²⁶⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

³ Auters posts ed autras instituziuns ch'èn incaricads cun l'execuziun dal dretg chantunal, pon utilisar sistematicamain il numer d'assicuranza per ademplir lur incumbensas, sch'ina lescha chantunala prevesa quai.

Art. 50²⁶⁹ Comunicaziun dal numer d'assicuranza tar l'execuziun dal dretg chantunal

Posts ed instituziuns che utiliseschan sistematicamain il numer d'assicuranza tenor l'artitgel 50*d* alinea 2 u tenor l'artitgel 50*e* alineas 2 e 3, pon communitgar quel, sche nagins interess da la persuna pertutgada evidentamain degns da vegnir protegids na s'opponan a quai e sche:

- la comunicaziun da las datas è necessaria per ademplir las incumbensas, en spezial per verifitgar il numer;
- la comunicaziun da las datas è – en il cas singul – indispensabla per il retschavider per ademplir las incumbensas legalas; u
- la persuna pertutgada ha – en il cas singul – dà ses consentiment, u ses consentiment dastga vegnir presumà tenor las circumstanzas.

Art. 50g²⁷⁰ Mesiras da segirezza

¹ Posts ed instituziuns che utiliseschan sistematicamain il numer d'assicuranza tenor l'artitgel 50*d* u 50*e*, annunzian quai al post ch'è cumpetent per l'attribuziun dal numer d'assicuranza. Quel maina ina glista dals posts e da las instituziuns che utiliseschan sistematicamain il numer d'assicuranza. La glista vegn publitgada mintga onn.

² Ils posts e las instituziuns annunziadas ston:

- prender mesiras tecnicas ed organisatoricas per l'utilisaziun dal dretg numer d'assicuranza e per la protecciun cunter in'utilisaziun abusiva dal numer;
- metter a disposiziun al post ch'è cumpetent per l'attribuziun dal numer d'assicuranza las datas ch'èn necessarias per verifitgar il numer d'assicuranza;
- far las correcturas vi dal numer d'assicuranza, che vegnan ordinadas dal post ch'è cumpetent per l'attribuziun dal numer d'assicuranza.

³ En enclegientscha cun il Departament federal da finanzas fixescha il Departament federal da l'intern ils standards minimals per las mesiras tenor l'alinea 2 litera a.

⁴ Il post ch'è cumpetent per l'attribuziun dal numer d'assicuranza po incassar taxas per sia lavur che resulta en connex cun l'utilisaziun dal numer d'assicuranza ordaifer la AVS.

²⁶⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBl 2006 501).

²⁷⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBl 2006 501).

B. Ils patruns

Art. 51 Incumbensas

¹ Ils patruns ston deducir la contribuziun dal lavurant da mintga salari en il senn da l'artitgel 5 alinea 2.²⁷¹

² ...^{272 273}

³ Sin basa da documents d'identitad uffizials ston ils patruns examinar las indicaziuns ch'ils lavurants han fatg en la dumonda da survegnir in certificat d'assicuranza. Els quintan giu periodicamain cun la cassa da cumpensaziun las contribuziuns deducidas e las contribuziuns ch'els debiteschan sezs sco er las rentas e las indemnizaziuns a persunas dependentas d'agid ch'els han pajà ora, e fan las indicaziuns necessarias per manar ils contos individuals dals lavurants.²⁷⁴

⁴ Il Cussegl federal po delegar als patruns ulteriuras incumbensas en connex cun l'incassament da las contribuziuns u cun il pajament da las rentas.

Art. 52²⁷⁵ Responsabladad

¹ Sch'in patrun chaschuna – intenziunadamain u per greva negligentscha – in donn a l'assicuranza cun betg observar prescripziuns, sto el reparar quest donn.

² Sch'il patrun è ina persuna giuridica, stattan buns subsidiarain ils commembers da l'administraziun e tut las persunas ch'èn incumbensadas cun la gestiun u cun la liquidaziun. Sche pliras persunas èn responsablas per il medem donn, stattan ellas bunas per tut il donn en moda solidarica.²⁷⁶

³ Il dretg d'indemnizaziun surannescha 2 onns, suenter che la cassa da cumpensaziun cumpetenta ha survegni enconuschientscha dal donn, il pli tard dentant 5 onns suenter ch'il donn è capità. Ils termins pon vegnir interruts. Il patrun po desister da far objectziun cunter la surannaziun. Sch'il dretg penal prevesa in termin pli lung, vala quel.²⁷⁷

⁴ La cassa da cumpensaziun cumpetenta fa valair l'indemnizaziun cun decretar ina disposiziun.²⁷⁸

²⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS **1969** 111; BBI **1968** I 602).

²⁷² Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBI **1990** II 1).

²⁷³ Guardar er las disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'oct. 1994 a la fin da quest text.

²⁷⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS **1972** 2483; BBI **1971** II 1057).

²⁷⁵ Versiun tenor la cifra 7 da l'agiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBI **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

²⁷⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBI **2011** 543).

²⁷⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBI **2011** 543).

²⁷⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBI **2011** 543).

⁵ En divergenza da l'artitgel 58 alinea 1 LPGA²⁷⁹ è competenta en cas da recurs la dretgira d'assicuranzas dal chantun, en il qual il patrun ha ses domicil.

⁶ La responsabladad tenor l'artitgel 78 LPGA è esclusa.

C. Las cassas da cumpensaziun

I. Las cassas da cumpensaziun da las federaziuns

Art. 53²⁸⁰

1. Premissas

a. Constituziun da cassas da cumpensaziun dals patruns²⁸¹

¹ La competenza da constituir cassas da cumpensaziun per lur federaziuns han ina u pliras federaziuns professiunalas svizras sco er ina u pliras federaziuns interprofessiunalas svizras u regiunalas da patruns u da persunas cun activitad da gudogn independenta, sche:²⁸²

a.²⁸³ igl è da supponer – sin basa dal dumber e da la cumposiziun dals commembers da la federaziun – che la cassa da cumpensaziun ch'è da constituir, cumpiglia almain 2000 patruns respectivamain persunas cun activitad da gudogn independenta u ch'ella vegnia ad incassar contribuziuns d'almain 50 milliuns francs per onn;

b. il conclus per constituir ina cassa da cumpensaziun è vegni preni da l'organ da la federaziun ch'è competent per midar ils statuts cun ina maioritad da trais quarts da las vuschs consegnadas, e documentà publicamain.

² Sche pliras da las federaziuns numnadas en l'alinea 1 constitueschan cuminaivlamain ina cassa da cumpensaziun u sch'ina tala federaziun vul sa participar a la gestiun d'ina cassa da cumpensaziun existenta, ha mintga federaziun da prender ina decisiun tenor l'alinea 1 litera b davart la gestiun cuminaivla da la cassa.

Art. 54

b. Constituziun da cassas da cumpensaziun pariteticas²⁸⁴

¹ Singulas u pliras federaziuns da lavurants cuminaivlamain, che reuneschan almain la mesadad dals lavurants che fan part d'ina cassa da cumpensaziun ch'è da constituir u ch'exista gia, han il dretg da pretender la participaziun paritetica a l'administraziun da questa cassa da cumpensaziun. Quest dretg han er federaziuns da lavurants che reuneschan almain in terz dals lavurants che fan part da la cassa da cumpensaziun, uschenavant che tut las autras federaziuns da lavurants, a las qualas

²⁷⁹ SR 830.1

²⁸⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 1953, en vigor dapi il 1. da schan. 1954 (AS 1954 211; BBl 1953 II 81).

²⁸¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

²⁸² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

²⁸³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

²⁸⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

appartegnan – ad ina suletta u ensemen cun autras – almain 10 pertschient dals lavurants che fan part d'ina cassa, dattan expressivamain il consentiment a l'administraziun paritetica da la cassa.

² Sche federaziuns da lavurants fan diever dal dretg ch'ellas han tenor l'alinea 1, han las federaziuns da patruns e las federaziuns da lavurants participadas da stabilir cuminaivlamain in reglament per la cassa che regla definitivamain tuttas dumondas impurtantas per manar la cassa.

³ Las disptas che resultan cun stabilir il reglament per la cassa vegnan giuditgadas d'ina dretgira da cumpromiss che vegn convocada da la Cumissiun federala per l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad²⁸⁵ or da ses ravugl ed en la quala ston esser represchentads ils patruns ed ils lavurants cun il medem dumber. En sia decisiun sto questa dretgira da cumpromiss repartir tut ils dretgs e tut las obligaziuns che resultan da l'administraziun da la cassa en parts egualas sin las federaziuns dals patruns e sin las federaziuns dals lavurants.²⁸⁶ Cunter la decisiun da la dretgira da cumpromiss poi vegnir fatg recurs tar il Tribunal administrativ federal.²⁸⁷ Il Cussegl federal regla la procedura da cumpromiss.²⁸⁸

⁴ Federaziuns da lavurants che n'acceptan betg la decisiun da la dretgira da cumpromiss perdan il dretg da la participaziun paritetica a l'administraziun da la cassa; federaziuns da patruns che n'acceptan betg la decisiun da la dretgira da cumpromiss perdan il dretg da constituir ina cassa da compensaziun per lur federaziun.

Art. 55 2. Prestaziun d'ina garanzia

¹ Federaziuns che vulan constituir ina cassa da compensaziun, ston prestar ina garanzia per covrir eventuals donns, per ils quals ellas ston star bunas tenor l'artitgel 78 LPG²⁸⁹ e tenor l'artitgel 70 da questa lescha.²⁹⁰

² La garanzia sto vegnir prestada tenor libra decisiun da las federaziuns:

- a. cun depositar in import da daners en valuta svizra;
- b. cun impegnar vaglias svizras;
- c. cun preschentar in'obligaziun da garanzia.

²⁸⁵ Designaziun tenor la cifra II lit. a da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBI 1968 I 602).

²⁸⁶ Versiun da la frasa tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

²⁸⁷ Integrà la frasa tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS) (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1). Versiun tenor la cifra 107 da l'agiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il Tribunal administrativ federal, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

²⁸⁸ Versiun da la frasa tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

²⁸⁹ SR 830.1

²⁹⁰ Versiun tenor la cifra 7 da l'agiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

³ La garanzia sto vegnir prestada en l'autezza d'in dudeschavel da la summa da las contribuziuns che la cassa da cumpensaziun vegn probablmain ad incassar durant l'onn; ella sto dentant importar almain 200 000 francs e na dastga betg surpassar 500 000 francs. Sche la summa da contribuziun effectiva divergescha per dapli che 10 pertschient da la summa stimada, sto la garanzia vegnir adattada correspondentmain.²⁹¹

⁴ Il Cussegl federal decretescha las prescripziuns detagliadas davart la prestaziun da la garanzia.

Art. 56 3. Procedura

¹ Federaziuns che vulan constituir ina cassa da cumpensaziun ston inoltrar ina dumonda en scrit al Cussegl federal, agiuntond il sboz d'in reglament da cassa. Il medem mument ston ellas cumprovar che las premissas tenor l'artitgel 53 ed eventualmain tenor l'artitgel 54 èn ademplidas.

² Il Cussegl federal conceda la permissiun per constituir ina cassa da cumpensaziun per la federaziun, uschenavant che las premissas tenor l'artitgel 53 ed eventualmain tenor l'artitgel 54 èn ademplidas e la garanzia tenor l'artitgel 55 è prestada.

³ La cassa da cumpensaziun da la federaziun vala sco constituida e survegn la persunalitad giuridica cun l'approvaziun dal reglament da la cassa tras il Cussegl federal.

Art. 57 4. Reglament da la cassa

¹ Il reglament da la cassa vegn stabili da las federaziuns fundaturas. Quellas èn er sulettas competentas da midar quel. Il reglament da la cassa ed eventualas midadas da quel ston vegnir approvads dal Cussegl federal.

² Il reglament sto cuntegnair disposiziuns davart:

- a. la sedia da la cassa da cumpensaziun;
- b. la cumposiziun da la suprastanza da la cassa e la moda da tscherner tala;
- c. las incumbensas e las cumpetenzas da la suprastanza da la cassa e dal manader da la cassa;
- d. l'organisaziun interna da la cassa;
- e. la constituziun da filialas sco er las incumbensas e las cumpetenzas da quellas;
- f. ils princips per incassar las contribuziuns als custs d'administraziun;
- g. la revisiun da la cassa e la controlla dals patruns;

²⁹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

h.²⁹² en cas da pliras federaziuns fundaturas, lur participaziun a la prestaziun da la garanzia tenor l'artitgel 55 e la regulaziun dal regress en cas che la garanzia stuess vegnir prestada tenor l'artitgel 78 LPGA²⁹³ e tenor l'artitgel 70 da questa lescha.

Art. 58 Organisaziun

1. La suprastanza da la cassa

¹ L'organ suprem d'ina cassa da cumpensaziun d'ina federaziun è la suprastanza da la cassa.

² La suprastanza da la cassa sa cumpona da represchentants da las federaziuns fundaturas ed eventualmain da represchentants da las organisaziuns da lavurants, uschenavant che almain 10 pertschient dals lavurants registrads tar la cassa da cumpensaziun fan part da questas organisaziuns. Il president sco er la maioritad dals commembers da la suprastanza vegnan tschernids da las federaziuns fundaturas, ils ulteriurs commembers, però almain in terz, da las organisaziuns da lavurants ch'èn participadas, e quai a norma dal dumber da lavurants ch'èn registrads tar la cassa da cumpensaziun e che vegnan represchentads da talas organisaziuns. Sco commembers da la suprastanza dastgan vegnir tschernids mo burgais svizzers che fan part da la cassa da cumpensaziun correspondent a sco assicurads u sco patruns.

³ La suprastanza da cassas da cumpensaziun da federaziuns pariteticas sa cumpona tenor il reglament da talas.

⁴ La suprastanza da la cassa ha las suandantas incumbensas:

- a. organisar internamain la cassa;
- b. nominar il manader da la cassa;
- c. fixar las contribuziuns als custs d'administraziun;
- d. ordinar las revisiuns da la cassa e las controllas dals patruns;
- e. approvar il quint annual ed il rapport annual.

Il reglament po surdar ulteriuras incumbensas e competenzas a la suprastanza da la cassa.

Art. 59 2. Il manader da la cassa

¹ Il manader da la cassa maina las fatschentas da la cassa da cumpensaziun, nun che la suprastanza da la cassa saja cumpetenta per quai.

² Il manader da la cassa sto preschentar a la suprastanza da la cassa mintga onn in rapport davart las fatschentas liquidadas e preschentar a quella in rendaquint annual.

²⁹² Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

²⁹³ SR 830.1

Art. 60 Dissoluziun

¹ Il conclus davart la dissoluziun d'ina cassa da cumpensaziun d'ina federaziun sto vegnir premdi da l'organ da la federaziun ch'è competent per la midada dals statuts cun ina maioritad da trais quarts da las vuschs consegnadas, sto vegnir laschà documentar publicamain e sto vegnir communitgà immediatamain al Cussegl federal. Il Cussegl federal fixescha alura il termin da la dissoluziun.

² Sch'ina da las premissas numnadas en ils artitgels 53 e 55 n'è betg ademplida per in temp pli lung u sch'ils organs d'ina cassa da cumpensaziun han violà repetidamain en greva moda lur obligaziuns, vegn la cassa da cumpensaziun dissolvida dal Cussegl federal. Sche cassas da cumpensaziun constituidas avant il 1. da schaner 1973 na cuntanschan betg la summa minimala da contribuziuns, vegnan ellas dissolvidas mo, sch'ellas incasseschan contribuziuns da main che 1 milliun francs per onn. Per las cassas da cumpensaziun constituidas dapi il 1. da schaner 1973 fin a l'entrada en vigur da questa disposiziun vala ina limita da 10 milliuns francs.²⁹⁴

³ Il Cussegl federal decretescha las prescripziuns detagliadas per la liquidaziun da cassas da cumpensaziun da federaziuns.

II. Las cassas da cumpensaziun chantunals**Art. 61** Decrets chantunals

¹ Mintga chantun constituescha cun in decret spezial ina cassa da cumpensaziun chantunala sco institut autonom da dretg public.

² Il decret chantunal sto vegnir approvà da la Confederaziun²⁹⁵ e sto cuntegnair disposiziuns davart:

- a. las incumbensas e las competenzas dal manader da la cassa;
- b. l'organisaziun interna da la cassa;
- c. la constituziun da filialas sco er las incumbensas e las competenzas da quellas;
- d. ils princips per incassar las contribuziuns als custs d'administraziun;
- e. la revisiun da la cassa e la controlla dals patruns.

²⁹⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

²⁹⁵ Expressiun tenor la cifra III da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun, en vigur dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333).

III. Las cassas da cumpensaziun da la Confederaziun

Art. 62²⁹⁶ Constituziun ed incumbensas

¹ Il Cussegl federal constituescha ina cassa da cumpensaziun per il personal da l'administraziun federala e dals instituts federals.

² El constituescha ina cassa da cumpensaziun che exequescha l'assicuranza facultativa, che ademplescha las incumbensas che vegnan attribuidas ad ella tras convegnas internaziunalas e che paja prestaziuns a persunas a l'exteriur. Plinavant surpiglia la cassa da cumpensaziun ils students assicurads tenor l'artitgel 1a alinea 3 litera b.^{297 298}

IV. Prescripziuns cuminaivlas

Art. 63 Incumbensas da las cassas da cumpensaziun

¹ A norma da las disposiziuns legalas han las cassas da cumpensaziun las suandantas incumbensas:

- a. fixar, reducir u relaschar las contribuziuns;
- b. fixar las rentas e las indemnizaziuns a persunas dependentas d'agid²⁹⁹;
- c.³⁰⁰ incassar las contribuziuns sco er pajar las rentas e las indemnizaziuns a persunas dependentas d'agid;
- d. far il rendaquint davart las contribuziuns incassadas e davart las rentas e las indemnizaziuns a persunas dependentas d'agid³⁰¹ pajadas ora, d'ina vart cun las persunas affiliadas (patruns, persunas cun activitad da gudogn independenta e persunas senza activitad da gudogn) e da l'autra vart cun l'Uffizi central da cumpensaziun;
- e. decretar disposiziuns da taxaziun ed exequir la procedura d'admoniziun e d'execuziun;
- f. manar ils contos individuals³⁰²;
- g. incassar las contribuziuns als custs d'administraziun.

²⁹⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 1953, en vigor dapi il 1. da schan. 1954 (AS 1954 211; BBl 1953 II 81).

²⁹⁷ Versiun da la segunda frasa tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3453; BBl 2002 803).

²⁹⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigor dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2677; BBl 1999 4983).

²⁹⁹ Expressiun tenor la cifra II lit. b da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigor dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

³⁰⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

³⁰¹ Expressiun tenor la cifra II lit. b da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigor dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

³⁰² Expressiun tenor la cifra II lit. a da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigor dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

² Las cassas da cumpensaziun chantunalas han ultra da quai l'incumbensa da controlar, che tut las personas obligadas da pajar contribuziuns sajan registradas.

³ Il Cussegl federal po surdar a las cassas da cumpensaziun ulteriuras incumbensas en il rom da questa lescha. El regla la collavuraziun tranter las cassas da cumpensaziun e l'Uffizi central da cumpensaziun e procura per in'utilisaziun cunvegnenta dals indrizs technics.³⁰³

⁴ A las cassas da cumpensaziun pon vegnir surdadas da la Confederaziun e, cun approvaziun dal Cussegl federal, dals chantuns e da las federaziuns fundaturas ulteriuras incumbensas, en spezial talas da la protecziun da personas militaras e da la protecziun da la famiglia.

⁵ Las cassas da cumpensaziun pon surdar tshertas incumbensas a terzas personas. Per quai dovran ellas ina permissiun dal Cussegl federal. La permissiun po vegnir colliada cun kundiziuns e cun pretensiuns. Ils incumbensads e lur personal sutstattan a l'obligaziun da discreziun tenor l'artitgel 33 LPGA³⁰⁴ per las incumbensas da la cassa ch'els exequeschan. Ultra da quai ston els observar las prescripziuns da questa lescha concernent l'elavuraziun e la comunicaziun da datas. La responsabladad tenor l'artitgel 78 LPGA e tenor l'artitgel 70 da questa lescha per incumbensas da las cassas ch'èn vegnidas liquidadas da terzas personas incumbensadas dad ellas resta tar las federaziuns fundaturas u tar ils chantuns.³⁰⁵

Art. 64 Appartegnientscha a las cassas ed obligaziun d'annunzia³⁰⁶

¹ A las cassas da cumpensaziun da las federaziuns vegnan affliads tut ils patruns e tut las personas cun activitad da gudogn independenta che fan part d'ina federaziun fundatura. Ils patruns u las personas cun activitad da gudogn independenta che fan part tant d'ina federaziun professiunala sco er d'ina federaziun interprofessiunala vegnan affliads tenor libra tscherna a la cassa da cumpensaziun d'ina da questas duas federaziuns.

² A las cassas da cumpensaziun chantunalas vegnan affliads tut ils patruns e tut las personas cun activitad da gudogn independenta che na fan betg part d'ina federaziun fundatura d'ina cassa da cumpensaziun da las federaziuns, plinavant las personas senza activitad da gudogn ed ils lavurants assicurads da patruns che n'èn betg obligads da pajar contribuziuns.

^{2bis} Las personas assicuradas che smettan lur activitad da gudogn avant ch'ellas cuntanschan la vegliadetgna ordinaria da renta, restan affliadas a la cassa da cumpensaziun, ch'è stada competenta per ellas fin a quel mument, sco personas senza activitad da gudogn, uschenavant ch'ellas han cuntanschì quel mument ina limita da vegliadetgna ch'il Cussegl federal ha fixà. Il Cussegl federal po fixar ch'ils conjugals da

³⁰³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963 (AS 1964 285; BBl 1963 II 517).

³⁰⁴ SR 830.1

³⁰⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS) (AS 1978 391; BBl 1976 III 1). Versiun tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3453; BBl 2002 803).

³⁰⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057).

questas persunas assicuradas fetschian part da la medema cassa da cumpensaziun, sch'els n'han nagina actividad da gudogn ed èn obligads da pajar contribuziuns.³⁰⁷

³ L'appartegnientscha d'in patrun ad ina cassa s'extenda sin tut ils lavurants, per ils quals el sto pajar la contribuziun da patrun.

^{3bis} Las persunas assicuradas tenor l'artitel 1a alinea 4 litera c fan part da la medema cassa da cumpensaziun sco lur conjugals.³⁰⁸

⁴ Il Cussegl federal decretescha las prescripziuns davart l'appartegnientscha ad ina cassa da patrums e da persunas cun actividad da gudogn independenta che fan part da dapli che ina federaziun professiunala u dals quals l'actividad s'extenda sin dapli ch'in chantun.³⁰⁹

⁵ Sch'els n'èn registrads en nagina cassa da cumpensaziun, ston patrums, persunas cun actividad da gudogn independenta, persunas senza actividad da gudogn e lavurants assicurads da patrums che n'èn betg obligads da pajar contribuziuns, s'annunziar tar la cassa da cumpensaziun chantunala.³¹⁰

⁶ En divergenza da l'artitel 35 LPGA³¹¹ decida l'uffizi federal cumpetent en cas da dispitas davart l'appartegnientscha ad ina cassa. Cunter sia decisiun pon appellar las cassas da cumpensaziun participadas e las persunas pertutgadas entaifer 30 dis dapi ch'ellas han survegni la comunicaziun da l'appartegnientscha a la cassa.³¹²

Art. 64a³¹³ Cumpetenza per fixar e per pajar las rentas da conjugals

Cumpetenta per fixar e per pajar las rentas da conjugals è la cassa da cumpensaziun ch'è incumbensada da pajar la renta dal conjugal che ha cuntanschi sco emprim la vegliadetgna da renta; l'artitel 62 alinea 2 resta resalvà. Il Cussegl federal regla la procedura.

Art. 65 Filialas

¹ Las cassas da cumpensaziun da las federaziuns pon constituir filialas en singuls territoris linguistics u en chantuns, en ils quals sa chatta in dumber pli grond da patrums e da persunas cun actividad da gudogn independenta. Sch'in dumber pli grond da patrums e da persunas cun actividad da gudogn independenta che fa part da

³⁰⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

³⁰⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000 (AS 2000 2677; BBI 1999 4983). Versiun tenor la cifra I da l'O da l'Assamblea federala dals 21 da zer. 2002, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3453; BBI 2002 803).

³⁰⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

³¹⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBI 1971 II 1057).

³¹¹ SR 830.1

³¹² Integrà tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

³¹³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

la cassa da cumpensaziun pretenda quai en in territori linguistic u en in chantun, sto vegnir constituida là ina filiala.

² Las cassas da cumpensaziun chantunales mainan per regla ina filiala en mintga vischnanca. Nua che las relaziuns giustifitgeschan quai, po vegnir constituida ina filiala cuminaivla per pliras vischnancas.

³ Las regenzas chantunales èn autorisadas da constituir filialas da la cassa da cumpensaziun chantunala per il personal da las administraziuns chantunales e dals manaschis chantunals sco er per ils emploiads e per ils lavurants da las vischnancas.

Art. 66 Posiziun dals organs da la cassa, dals organs da revisiun e dals organs da controlla

1 ...314

² Il manader d'ina cassa da cumpensaziun d'ina federaziun sco er ses substitut na dastgan betg star en ina relaziun da servetsch cun las federaziuns fundaturas.

Art. 67 Regulaziun dals quints e dals pajaments; contabilitad

Il Cussegl federal decretescha las prescripziuns necessarias pertutgant la regulaziun dals quints e dals pajaments da las cassas da cumpensaziun cun las persunas affilia-das (patruns, persunas cun activitad da gudogn independenta, persunas senza activi-tad da gudogn e persunas che retiran ina renta) d'ina vart e cun l'Uffizi central da cumpensaziun da l'autra vart sco er pertutgant la contabilitad da las cassas da cum-pensaziun.

Art. 68 Revisiuns da las cassas e controllas dals patruns

¹ Mintga cassa da cumpensaziun inclusiv sia filiala sto vegnir revedida periodica-main. La revisiun sto cumpliar la contabilitad e la gestiun. Ella sto vegnir fatga d'in post da revisiun che correspunda a las pretensiuns da l'alinea 3. Ils chantuns pon surdar la revisiun da lur cassa da cumpensaziun ad in post chantunal da controlla adattà. Il Cussegl federal è autorisà da laschar far revisiuns complementaras, sche quai è necessari.

² Ils patruns affliads a la cassa da cumpensaziun ston vegnir controllads periodica-main, sch'els observan las disposiziuns legalas. La controlla sto vegnir fatga d'in post da revisiun che correspunda a las pretensiuns da l'alinea 3 u d'ina partiziun speziala da la cassa da cumpensaziun. Sche las controllas dals patruns prescrittas na vegnan betg fatgas u na vegnan betg fatgas confirm a l'urden, ordinescha il Cussegl federal ch'ellas vegnian fatgas sin donn e cust da la cassa da cumpensaziun respecti-va.

³ Ils posts da revisiun incumbensads cun las revisiuns da las cassas e cun las control-las dals patruns tenor ils alineas 1 e 2 na dastgan betg esser participads a la gestiun

³¹⁴ Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

da la cassa e na dastgan betg exequir autras incumbensas per las federaziuns fundaturas che quellas che stattan en connex cun las revisiuns da las cassas e cun las controllas dals patruns; els dastgan exequir exclusivamain l'activitad da revisiun e ston dar en tuts regards la garanzia che las revisiuns e las controllas vegnian exequidas irreproschablain ed objectivamain.

⁴ Il Cussegl federal decretescha las prescripziuns detagliadas davart l'admissiun da posts da revisiun sco er davart l'execuziun da las revisiuns da las cassas e da las controllas dals patruns.

Art. 69 Cuvrida dals custs d'administraziun

¹ Per cuvrir ils custs da lur administraziun incasseschan las cassas da cumpensaziun da lur commembers (patruns, persunas cun activitad da gudogn independenta, lavurants da patruns che n'en betg obligads da pajar contribuziuns, persunas senza activitad da gudogn e persunas assicuradas facultativamain tenor l'art. 2) contribuziuns spezialas che ston vegnir graduadas tenor la capacitad finanziaria da las parts obligadas da pajar questas contribuziuns.³¹⁵ L'artitgel 15 è applitgabel. Il Cussegl federal è autorisà da prender las mesiras necessarias per impedir che las tariffas da las contribuziuns als custs d'administraziun divergeschian memia fitg d'ina cassa da cumpensaziun a l'autra.

² Per lur custs d'administraziun pon vegnir concedids pajaments supplementars a las cassas da cumpensaziun or dal Fond da cumpensaziun da la AVS. L'autezza da quels vegn fixada dal Cussegl federal resguardond commensuradamain la structura ed il champ d'incumbensas da la singula cassa.

^{2bis} Per realisar la procedura da rendaquint simplifitgada tenor ils artitgels 2 e 3 da la Lescha federala dals 17 da zercladur 2005³¹⁶ davart la lavur illegala vegnan concedidas a las cassas da cumpensaziun indemnizaziuns or dal Fond da cumpensaziun da la AVS; l'autezza da questas indemnizaziuns vegn fixada dal Cussegl federal.³¹⁷

³ Las contribuziuns als custs d'administraziun tenor l'alinea 1 ed ils pajaments supplementars tenor l'alinea 2 ston vegnir duvrads exclusivamain per cuvrir ils custs d'administraziun da las cassas da cumpensaziun e da lur filialas sco er per cuvrir ils custs da revisiun e da controlla. Las cassas da cumpensaziun ston manar in quint separà davart questas contribuziuns e davart quests pajaments.

⁴ Per cuvrir ils custs d'administraziun da cassas da cumpensaziun da federaziuns pariteticas pon las federaziuns fundaturas far convegnas spezialas che ston vegnir inscrittas en il reglament da cassa.

³¹⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

³¹⁶ SR 822.41

³¹⁷ Integrà tras la cifra 6 da l'aggiunta da la Lescha dals 17 da zer. 2005 davart la lavur illegala, en vigor dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 359; BBI 2002 3605).

Art. 70³¹⁸ Responsabladad per donns

¹ Las federaziuns fundaturas, la Confederaziun ed ils chantuns stattan buns envers l'assicuranza per vegls e survivents per donns ch'èn vegnids chascunads da lur organs da la cassa u da singuls funcziunaris da la cassa cun commetter acts chastiables u cun violar intenziunadamain u per greva negligentscha prescripziuns. Pretensiuns d'indemnisaziun vegnan fatgas valair da l'uffizi federal cumpetent cun ina disposiziun. La procedura vegn reglada tras la Lescha federala dals 20 da december 1968³¹⁹ davart la procedura administrativa.

² Pretensiuns d'indemnisaziun da personas assicuradas e da terzas personas tenor l'artitgel 78 LPG³²⁰ ston vegnir fatgas valair tar la cassa da cumpensaziun cumpetenta; quella decida en chausa cun ina disposiziun.

³ La pretensiun d'indemnisaziun finescha:

- a. en cas da l'alinea 1, sche l'uffizi federal cumpetent na decretescha betg ina disposiziun entaifer 1 onn dapi ch'el ha survegni enconuschientscha dal donn, en mintga cas 10 onns suenter l'acziun donnegianta;
- b. en cas da l'alinea 2, sch'il donnegià n'inoltrescha betg sia pretensiun entaifer 1 onn dapi ch'el ha survegni enconuschientscha dal donn, en mintga cas 10 onns suenter l'acziun donnegianta.

⁴ Donns, per ils quals stattan bunas las federaziuns fundaturas d'ina cassa da cumpensaziun d'ina federaziun, ston vegnir cuvrids or da la garanzia prestada. La segirezza sto, sche quai è necessari, vegnir cumplettada entaifer 3 mais sin l'import prescrit. Las federaziuns fundaturas da la cassa da cumpensaziun stattan solidaricamain bunas per in donn che surpassa la garanzia prestada.

⁵ Donns, per ils quals stattan buns ils chantuns, pon vegnir scuntrads cun contribuziuns federalas.

D. L'Uffizi central da cumpensaziun**Art. 71** Constituziun ed incumbensas

¹ Il Cussegl federal constituescha in Uffizi central da cumpensaziun en il rom da l'administraziun federala.

^{1bis} L'Uffizi central da cumpensaziun è responsabel per la contabilitad da las assicuranzas socialas assicuranza per vegls e survivents, assicuranza d'invaliditad ed urden da cumpensaziun dal gudogn. El maina separadamain ils quints da las trais

³¹⁸ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

³¹⁹ SR 172.021

³²⁰ SR 830.1

assicuranzas socialas e fa bilantschas annualas sco er mensilas e quints economics annuals sco er mensils.³²¹

² L'Uffizi central da cumpensaziun fa periodicamain giu quint cun las cassas da cumpensaziun concernent las contribuziuns incassadas e concernent las rentas e las indemnisaziuns a persunas dependentas d'agid³²² pajadas ora. El surveglia la regula-ziun dals quints e po per quest intent controllar sin il plaz ils rendaquints da las cassas da cumpensaziun u pretender mussaments.

³ L'Uffizi central da cumpensaziun procura ch'ils saldos che resultan dals rendaquints vegnian assegnads da las cassas da cumpensaziun al Fond da cumpensaziun da la AVS respectivamain ch'els vegnian bunifitgads a las cassas da cumpensaziun or da quest fond. Per quest intent sco er per conceder pajaments anticipads a las cassas da cumpensaziun po el ordinar pajaments directamain sin il Fond da cumpensaziun da la AVS.

⁴ L'Uffizi central da cumpensaziun maina:

- a.³²³ in register central da las persunas assicuradas, nua ch'ils numers d'assicuranza attribuids a las persunas assicuradas e las cassas da cumpensaziun che mainan in conto individual per ina persuna assicurada èn registrads;
- b. in register central da las prestaziuns currentas che cuntegna las prestaziuns en daners e che serva ad evitar pajaments nungjustifitgads, a facilitar l'adattaziun da las prestaziuns ed ad annunziar mortoris a las cassas da cumpensaziun.³²⁴

⁵ L'Uffizi central da cumpensaziun procura ch'i vegnian resguardads tut ils contos individuals da la persuna assicurada il mument ch'il dretg da sia renta cumenza.³²⁵

Art. 71a³²⁶ Responsabladad

Per la responsabladad è applitgabel tenor il senn l'artitgel 70 alineas 1–3.

E. La surveglianza da la Confederaziun

Art. 72 Autoritad da surveglianza

¹ Per ademplir sia funcziun da surveglianza tenor l'artitgel 76 LPGA³²⁷ po il Cussegl federal incumbensar l'uffizi federal cumpetent da decretar directivas concernent

³²¹ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da zer. 2017 davart il fond da cumpensaziun, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2017 7563; BBI 2016 311).

³²² Expressiun tenor la cifra II lit. b da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBI 1968 I 602).

³²³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

³²⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2749; BBI 2000 255).

³²⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2749; BBI 2000 255).

³²⁶ Integrà tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

in'execuziun unitara per ils posts incaricads cun l'execuziun da l'assicuranza. Ultra da quai po el autorisar l'uffizi federal da far tabellas liantas per calcular las contribuziuns e las prestaziuns.³²⁸

² Funcziunaris da cassa che n'adempleschan betg lur obligaziuns conform a l'urden, vegnan, en cas da grevas violaziuns da lur obligaziuns, relaschads da lur uffizi – sin giavisch dal Cussegl federal – tras ils chantuns respectivamain tras la suprastanza da la cassa.

³ En cas che las prescripziuns legalas vegnan violadas repetidamain en greva moda tras ina cassa da compensaziun, po il Cussegl federal ordinar l'administraziun tras in cumissari. Resalvada resta la dissoluziun d'ina cassa da compensaziun d'ina federaziun tenor l'artitgel 60.

⁴ Las cassas da compensaziun ston suttametter al Cussegl federal periodicamain in rapport davart lur gestiun, e quai en ina furma unitara prescritta da quel. Ils posts da revisiun e da controlla ston suttametter al Cussegl federal tenor sias directivas in rapport davart las revisiuns da las cassas e davart las controllas dals patruns ch'els han fatg tenor l'artitgel 68. Il Cussegl federal procura che las mancanzas constatadas vegnian eliminadas.

⁵ Ils organs executivs mettan a disposiziun al Cussegl federal mintga onn las indicaziuns statisticas necessarias.³²⁹

Art. 73 Cumissiuun federala per l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad³³⁰

¹ Il Cussegl federal nominescha ina Cumissiuun federala per l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad³³¹, en la quala ston esser represchentads adequatamain las persunas assicuradas, las federaziuns economicas svizras, las instituziuns d'assicuranza ...³³², la Confederaziun ed ils chantuns. Per tractar fatschentas spezialas po la cumissiuun furmar giuntas.

² Ultra da las incumbensas menziunadas explicitamain en questa lescha ha la cumissiuun l'incumbensa da giuditgar per mauns dal Cussegl federal dumondas davart l'execuziun e davart l'ulteriur svilup da l'assicuranza per vegls e survivents. Il Cus-

³²⁷ SR 830.1

³²⁸ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

³²⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

³³⁰ Designaziun tenor la cifra II lit. a da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigor dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

³³¹ Designaziun tenor la cifra II lit. a da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigor dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBl 1968 I 602).

³³² Stritgà il pled tras la cifra 5 da l'aggiunta da la LF dals 25 da zer. 1982 davart la prevenziun professiunala per vegls, survivents ed invaliditad, cun effect dapi il 1. da schan. 1985 (AS 1983 797 827; BBl 1976 I 149).

segl federal po surdar ad ella ulteriuras incumbensas. Ella ha il dretg da suttemetter da sai anora propostas al Cussegl federal.³³³

Tschintgavel chapitel: ...

Art. 74–83³³⁴

Sisavel chapitel: La giurisdicziun

Art. 84³³⁵ Cumpetenzia speziala

Davart recurs cunter disposiziuns e cunter decisiuns da protesta da cassas da cumpensaziun chantunalas decida – en divergenza da l’artitgel 58 alinea 1 LPGA³³⁶ – la dretgira d’assicuranzas al lieu da la cassa da cumpensaziun.

Art. 85³³⁷

Art. 85bis 338 Autoritad federala da recurs

¹ Davart recurs da persunas a l’exteriur decida – en divergenza da l’artitgel 58 alinea 2 LPGA³³⁹ – il Tribunal administrativ federal. Il Cussegl federal po prevar che questa cumpetenzia vegnia attribuida a la dretgira d’assicuranzas dal chantun, en il qual il patrun da la persuna assicurada ha ses domicil u sia sedia.³⁴⁰

² La procedura na custa nagut a las partidas. Ad ina partida che sa cumporta nunponderadamain u da levsenn pon però vegnir adossads custs.³⁴¹

³³³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d’oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BBI 1968 I 602).

³³⁴ Aboli tras la cifra 5 da l’aggiunta da la LF dals 25 da zer. 1982 davart la prevenziun professiunala per vegls, survivents ed invaliditad, cun effect dapi il 1. da schan. 1985 (AS 1983 797 827; BBI 1976 I 149).

³³⁵ Versiun tenor la cifra 7 da l’aggiunta da la LF dals 6 d’oct. 2000 davart la part generala dal dretg d’assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

³³⁶ SR 830.1

³³⁷ Aboli tras la cifra 7 da l’aggiunta da la LF dals 6 d’oct. 2000 davart la part generala dal dretg d’assicuranza sociala, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

³³⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da matg 1978 (AS 1978 391; BBI 1976 III 1).

³³⁹ SR 830.1

³⁴⁰ Versiun tenor la cifra 107 da l’aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il Tribunal administrativ federal, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

³⁴¹ Aboli tras la cifra 7 da l’aggiunta da la LF dals 6 d’oct. 2000 davart la part generala dal dretg d’assicuranza sociala (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523). Versiun tenor la cifra 107 da l’aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il Tribunal administrativ federal, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

³ Sch'i resulta da l'examinaziun preliminara avant u suenter ina correspundenza ch'il recurs al Tribunal administrativ federal è inadmissibel u apparentamain nummotivà, po in derschader singul decider cun ina motivaziun summarica da betg entrar en quest recurs u d'al refusar.³⁴²

Art. 86³⁴³

Settavel chapitel: Disposiziuns penalas da l'emprima part³⁴⁴

Art. 87 Delicts

Tgi che obtegna – tras indicaziuns faussas u incumpletas u en outra moda – per sasez u per in auter ina prestaziun sin basa da questa lescha, da la quala el n'ha naging dretg,

tgi che sa retira – tras indicaziuns faussas u incumpletas u en outra moda – dal tuttafatg u per part da l'obligaziun da pajar contribuziuns,

tgi che tralascha sco patrun da s'affiliar ad ina cassa da cumpensaziun e da far il rendaint dals salaris da ses lavurants, per ils quals i ston vegnir pajadas contribuziuns, entaifer il termin ch'il Cussegl federal fixescha sa basond sin l'artitgel 14,³⁴⁵

tgi che paga, sco patrun, ad in lavurant salaris, dals quals el ha reduci las contribuziuns e las dovra sez u paga cun talas outras pretensiuns empè da pajar las contribuziuns dal lavurant che vegnan debitadas a la cassa da cumpensaziun,³⁴⁶

tgi che violescha l'obligaziun da discreziun u surdovra, exequind questa lescha, sia posiziun sco organ u sco funzionari per dischavantatg da terzas personas u per ses agen avantatg,

tgi che violescha sia obligaziun d'annunzia (art. 31 al. 1 LPGA³⁴⁷),³⁴⁸

³⁴² Versiun tenor la cifra 107 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il Tribunal administrativ federal, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

³⁴³ Aboli tras la cifra 107 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il Tribunal administrativ federal, cun effect dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

³⁴⁴ Dapi il 1. da schan. 2007 ston ils chastis smanatschads ed ils termins da surannaziun vegnir interpretads resp. midads applitgond l'art. 333 al. 2–6 dal Cudesch penal (SR **311.0**) en la versiun da la LF dals 13 da dec. 2002 (AS **2006** 3459; BBI **1999** 1979).

³⁴⁵ Integrà tras la cifra II 1 da la LF dals 17 da mars 2017, en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS **2017** 5521; BBI **2016** 157).

³⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBI **2011** 543).

³⁴⁷ SR **830.1**

³⁴⁸ Integrà tras la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2006 (5. revisiun da la AI), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 5129; BBI **2005** 4459).

tgi che violescha sco revisur u sco assistent dal revisur en moda gravanta las obligaziuns ch'el sto observar cun far ina revisiun respectivamain ina controlla u cun rediger ubain cun conceder il rapport da revisiun respectivamain da controlla,

tgi che dovra sistematicamain il numer d'assicuranza, senza avair l'autorisaziun per quai,³⁴⁹

vegn chastià cun in chasti pecuniar fin a 180 taxas per di, nun ch'i sa tractia d'in crim u d'in delict tenor il Cudesch penal³⁵⁰ che vegn chastià cun in chasti pli grev.³⁵¹

Art. 88³⁵² Surpassaments

Tgi che violescha l'obligaziun da dar infurmaziuns, dond sapientivamain infurmaziuns faussas ubain refusond da dar infurmaziuns,

tgi che s'oppona ad ina controlla ordinada dal post cumpetent u impedescha ina tala en autra moda,

tgi che n'emplenescha betg ils formulars prescrits u als emplenescha en ina moda che na corresponda betg a la vardad,

tgi che na prenda naginas mesiras en il senn da l'artitgel 50g alinea 2 litera a, sch'el dovra sistematicamain il numer d'assicuranza,³⁵³

vegn chastià cun multa, nun ch'i saja adempli in causal tenor l'artitgel 87.³⁵⁴

Art. 89 Cuntravenziuns commessas en interpresas

¹ Sche la cuntravenziun vegn commessa en l'interpresa d'ina persuna giuridica, d'ina societad da persunas u d'ina firma singula, vegnan las disposiziuns penalas tenor ils artitgels 87 ed 88 applitgadas per las persunas che han agì u che avessan stui agir en lur num; per regla sto la persuna giuridica, la societad da persunas u il possessur da la firma singula star bun solidaricamain per la multa e per ils custs.

² L'alinea 1 vegn er applitgà per cuntravenziuns ch'èn vegnidas commessas en l'interpresa d'ina corporaziun u d'in institut dal dretg public.

Art. 90³⁵⁵ Consegna da sentenzias e da disposiziuns da sistida

Las sentenzias sco er las disposiziuns da sistida ston vegnir consegnadas immediatamain ed integralmain a la cassa da cumpensaziun che ha atgìsà l'act chastiabel.

³⁴⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

³⁵⁰ SR 311.0

³⁵¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

³⁵² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBI 1990 II 1).

³⁵³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

³⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

³⁵⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4745; BBI 2011 543).

Art. 91³⁵⁶ Multas disciplinaras

¹ Tgi che violescha prescripziuns disciplinaras e da controlla, senza che la violaziun saja chastiabla tenor l'artitgel 87 u 88, vegn chastià da la cassa da cumpensaziun cun ina multa disciplinara fin a 1000 francs, suenten ch'el è vegnì admonì. En cas da repetiziun entaifer 2 onns po vegnir pronunziada ina multa disciplinara fin a 5000 francs.³⁵⁷

² La disposiziun da multa sto vegnir motivada. Ella po vegnir contestada cun in recurs.

Otgavel chapitel: Differentas disposiziuns**Art. 92**³⁵⁸**Art. 92a**³⁵⁹**Art. 93**³⁶⁰ Annunzia a l'assicuranza cunter la dischoccupaziun

L'Uffizi central da cumpensaziun cumpareglia las retratgas da diarias da l'assicuranza cunter la dischoccupaziun, ch'èn vegnidas annunziadas ad el, cun las registraziuns en ils contos individuals, ch'èn vegnidas annunziadas ad el da las cassas da cumpensaziun. Sch'el constatescha en quest connex ch'ina persuna, che ha retratg ina diaria da l'assicuranza cunter la dischoccupaziun, ha realisà per la medema perioda entradas cun in'activitad da gudogn, annunzia el quai d'uffizi al post cumpetent da l'assicuranza cunter la dischoccupaziun per in scleriment supplementar.

Art. 93bis³⁶¹ Annunzia al Secretariat da stadi per migraziun

¹ L'Uffizi central da cumpensaziun cumpareglia periodicamain ils numers d'assicuranza che al vegnan transferids dal Secretariat da stadi per migraziun (SEM) per persunas dal sector d'asil e d'esters, per las qualas ils chantuns survegnan indemni-

³⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2483; BBl 1971 II 1057).

³⁵⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

³⁵⁸ Aboli tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2000, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2677; BBl 1999 4983).

³⁵⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS) (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1). Aboli tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), cun effect dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBl 2006 501).

³⁶⁰ Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523). Versiun tenor la cifra 6 da l'aggiunta da la Lescha dals 17 da zer. 2005 davart la lavur illegala, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 359; BBl 2002 3605).

³⁶¹ Integrà tras la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 25 da sett. 2015, en vigur dapi il 1. d'oct. 2016 (AS 2016 3101; BBl 2014 7991).

saziuns pauschalas, cun las endataziuns en ils contos individuals che al vegnan annunziadas da las cassas da cumpensaziun.

² Sch'el constatescha ch'ina persuna annunziata ha realisà entradas cun in'activitad da gudogn, annunzia el quai d'uffizi al SEM per laschar controllar las indemnisa-ziuns pauschalas pajadas e per laschar far in rendaquint correct da la taxa speziala.

³ La Confederaziun paja ina contribuziun pauschala per indemnisar proporziunal-ment ils custs ch'èn resultads a l'Uffizi central da cumpensaziun ed a las cassas da cumpensaziun tras la cumparegliaziun da las datas, tras il transferiment da las datas e tras la tgira da las datas.

Art. 94³⁶²

Art. 95³⁶³ Surpigliada dals custs e taxas postalas

¹ Il Fond da cumpensaziun da la AVS indemnisescha a la Confederaziun ils custs:

- a. da l'administraziun dal Fond da cumpensaziun da la AVS;
- b. da l'Uffizi central da cumpensaziun; sco er
- c. da la cassa da cumpensaziun menziunada en l'artitgel 62 alinea 2 per exequir l'assicuranza per vegls e survivents. Ils custs per exequir l'assicuranza facultativa vegnan indemnissads fin a quel import che n'è betg cuvri tras las contri-buziuns als custs d'administraziun.^{364 365}

^{1bis} Il Fond da cumpensaziun da la AVS indemnisescha a la Confederaziun plinavant ils ulteriurs custs che resultan ad ella tras l'adempliment da la surveglianza, tras l'execuziun da l'assicuranza per vegls e survivents e tras ina infurmaziun generala da las persunas assicuradas davart las contribuziuns e davart las prestaziuns da l'assicu-ranza.³⁶⁶ Suentar avair tadlà il cussegl d'administraziun dal Fond da cumpensaziun da la AVS fixescha il Cussegl federal l'import che dastga vegnir duvrà per infurmar las persunas assicuradas.^{367 368}

^{1ter} Il Fond da cumpensaziun da la AVS surpiglia ultra da quai ils custs da la Confe-deraziun per evaluaziuns scientificas che quella fa u lascha far en connex cun la

³⁶² Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, cun effect dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

³⁶³ Versiun tenor la cifra 1 da la LF dals 30 da sett. 1953, en vigur dapi il 1. da schan. 1954 (AS 1954 211; BBl 1953 II 81).

³⁶⁴ Versiun tenor la cifra 1 da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

³⁶⁵ Integrà la frasa tras la cifra 1 da la LF dals 23 da zer. 2000, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2677; BBl 1999 4983).

³⁶⁶ Versiun tenor la cifra 1 11 da la LF dals 17 da mars 2017 davart il program da stabilisaziun 2017–2019, en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 5205; BBl 2016 4691).

³⁶⁷ Rectifitgà la versiun tudestga da la Cumissiun da redacziun da l'Assamblea federala (art. 58 al. 1 LParl – SR 171.10).

³⁶⁸ Integrà tras la cifra 1 da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 2466; BBl 1990 II 1).

realisaziun e cun la controlla da l'efficacitad da questa lescha per meglierar l'execuziun da l'assicuranza.³⁶⁹

¹quater Sin dumonda da l'uffizi federal cumpetent surpiglia il Fond da cumpensaziun da la AVS ils custs per sviluppar applicaziuns d'informatica per las cassas che portan levgiaments tant per las cassas da cumpensaziun sco er per las personas assicuradas e per ils patruns.³⁷⁰

² Il Fond da cumpensaziun da la AVS surpiglia las taxas postalas che resultan tras l'execuziun da l'assicuranza per vegls e survivents.³⁷¹ Ellas vegnan indemnizadas pauschalmain a la Posta. Il Cussegl federal decretescha prescripziuns davart la dimensiun da la francatura pauschala.

³ Ils custs che resultan a l'Uffizi central da cumpensaziun cun exequir la Lescha federala dals 20 da zercladur 1952³⁷² davart ils supplements da famiglia en l'agricultura, sco er las expensas per la francatura pauschala vegnan cuvrids a norma dals artitgels 18 alinea 4 e 19 da la lescha menziunada.³⁷³

Art. 95a³⁷⁴

Art. 96³⁷⁵

Art. 97³⁷⁶ Privaziun da l'effect suspensiv

La cassa da cumpensaziun po privar en sia disposiziun in eventual recurs da l'effect suspensiv, er sche la disposiziun cuntegna ina prestaziun en daners; dal rest vala l'artitgel 55 alineas 2–4 da la Lescha federala dals 20 da december 1968³⁷⁷ davart la procedura administrativa.

³⁶⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

³⁷⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

³⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2011 (meglieraziun da la realisaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4745; BBl **2011** 543).

³⁷² SR **836.1**

³⁷³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1).

³⁷⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (10. revisiun da la AVS) (AS **1996** 2466; BBl **1990** II 1). Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

³⁷⁵ Aboli tras la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

³⁷⁶ Versiun tenor la cifra 7 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS **2002** 3371; BBl **1991** II 185 910, **1994** V 921, **1999** 4523).

³⁷⁷ SR **172.021**

Art. 98³⁷⁸

Art. 99³⁷⁹

Art. 100³⁸⁰

Art. 101³⁸¹

Art. 101^{bis 382} Contribuziuns per promover l'agid da vegliadetgna

¹ L'assicuranza po conceder ad instituziuns privatas d'utilitad publica ch'èn activas en l'entira Svizra contribuziuns als custs da personal e d'organisaziun per exequir las suandantas incumbensas a favur da persunas attempadas:³⁸³

- a. cussegliar, tgirar ed occupar persunas attempadas;
- b. dar curs che servan a mantegnair ed a meglierar las abilitads spiertalas e corporalas, a segirar l'independenza sco er a crear contacts cun ils conturns;
- c.³⁸⁴ surpigliar incumbensas da coordinaziun e da svilup;
- d.³⁸⁵ realisar furmaziuns supplementaras per il personal d'agid.

² Contribuziuns vegnan concedidas sin basa da contracts da prestaziuns. Il Cussegl federal determinescha ils criteris da subvenziun e fixescha las limitas maximalas da las contribuziuns. Lur pajament po el far dependent d'ulteriuras premissas u colliar cun cundiziuns. L'uffizi federal cumpetent fa ils contracts da prestaziun e regla la

³⁷⁸ Aboli tras l'art. 18 da la LF dals 19 da mars 1965 davart las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad, cun effect dapi il 1. da schan. 1966 (AS 1965 537; BBI 1964 II 681).

³⁷⁹ Aboli tras la cifra 13 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 1994, cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1995 1227; BBI 1991 III 1).

³⁸⁰ Aboli tras la cifra II 409 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun, cun effect dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBI 1988 II 1333).

³⁸¹ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1986 (AS 1985 2002; BBI 1981 III 737).

³⁸² Integrà tras la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBI 1976 III 1).

³⁸³ Versiun tenor la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BBI 2005 6029). Guardar er la disposiziun transitorica da questa midada a la fin da quest text.

³⁸⁴ Versiun tenor la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BBI 2005 6029).

³⁸⁵ Versiun tenor la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BBI 2005 6029). La midada tenor la LF dals 20 da zer. 2014 davart la furmaziun supplementara, en vigur dapi il 1. da schan. 2017, concerna mo il text franzos e talian (AS 2016 689; BBI 2013 3729).

calculaziun da las contribuziuns sco er ils detagls da las premissas per il dretg da contribuziuns.³⁸⁶

3 ...³⁸⁷

⁴ Uschenavant ch'i vegnan concedidas contribuziuns ad expensas en il senn da l'aliena 1 sin basa d'altres leschas federalas, na paja l'assicuranza naginas contribuziuns.

Art. 101ter 388

Segunda part: La finanziaziun

Emprim chapitel: La procuraziun dals meds finanzials

Art. 102³⁸⁹ Princip³⁹⁰

¹ Las prestaziuns da l'assicuranza per vegls e survivents vegnan finanziadas tras:

- a. las contribuziuns da las personas assicuradas e dals patruns;
- b.³⁹¹ la contribuziun da la Confederaziun;
- c. ils tschains dal Fond da cumpensaziun da la AVS;
- d.³⁹² las entradas dal regress sin terzas personas responsablas.

² L'indemisaziun a personas dependentas d'agid vegn finanziada unicamain tras la Confederaziun.³⁹³

³⁸⁶ Versiun tenor la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BB1 2005 6029).

³⁸⁷ Aboli tras la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), cun effect dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BB1 2005 6029).

³⁸⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2002 (AS 2002 3475; BB1 2002 803). Aboli tras la cifra 107 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il Tribunal administrativ federal, cun effect dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BB1 2001 4202).

³⁸⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963 (AS 1964 285; BB1 1963 II 517).

³⁹⁰ Versiun tenor la cifra II lit. c da la LF dals 4 d'oct. 1968, en vigur dapi il 1. da schan. 1969 (AS 1969 111; BB1 1968 I 602).

³⁹¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1986 (AS 1985 2002; BB1 1981 III 737).

³⁹² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1986 (AS 1985 2002; BB1 1981 III 737).

³⁹³ Aboli tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968 (AS 1969 111; BB1 1968 I 602). Versiun tenor la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BB1 2005 6029).

Art. 103³⁹⁴ Contribuziun federala

¹ La contribuziun federala importa 19,55 pertschient da las expensas annualas da l'assicuranza; da quest import vegn deducida la contribuziun a l'indemnisaziun a persunas dependentas d'agid tenor l'artitgel 102 alinea 2.³⁹⁵

² Supplementarmain assegna la Confederaziun a l'assicuranza il retgav da la taxa sin bancas da gieu.

Art. 104³⁹⁶ Cuvrida da la contribuziun federala

¹ La Confederaziun paja sia contribuziun en emprima lingia or dal retgav da las taxas sin tubac e sin bavrondas destilladas. Ella prenda sia contribuziun or da la reserva tenor l'artitgel 111.

² Il rest vegn cuvri cun meds finanzials generals.

Art. 105 e 106³⁹⁷**Segund chapitel:****Il Fond da cumpensaziun da l'assicuranza per vegls e survivents****Art. 107** Constituziun

¹ Sut la designaziun «Fond da cumpensaziun da l'assicuranza per vegls e survivents» (Fond da cumpensaziun da la AVS) vegn constitui in fond, al qual vegnan bunifitgadas tut las entradas tenor l'artitgel 102 ed il qual vegn engrevgià cun tut las prestaziuns tenor il terz chapitel da l'emprima part, cun ils pajaments supplementars tenor l'artitgel 69 alinea 2 da questa lescha sco er cun las expensas sin basa dal regress tenor ils artitgels 72–75 LPGA.^{398, 399}

² La Confederaziun paja mintga mais sia contribuziun al Fond da cumpensaziun da la AVS.⁴⁰⁰

³⁹⁴ Versiun tenor la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BBI 2005 6029). Guardar er la disposiziun transitorica da questa midada a la fin da quest text.

³⁹⁵ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 22 da zer. 2007 davart la midada a la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5953; BBI 2007 645).

³⁹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1986 (AS 1985 2002; BBI 1981 III 737).

³⁹⁷ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1986 (AS 1985 2002; BBI 1981 III 737).

³⁹⁸ SR 830.1

³⁹⁹ Versiun tenor la cifra II 4 da la LF dals 16 da zer. 2017 davart il fond da cumpensaziun, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2017 7563; BBI 2016 311).

⁴⁰⁰ Versiun tenor la cifra II 24 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BBI 2005 6029).

³ Il Fond da cumpensaziun da la AVS na dastga per regla betg sa sbassar sut l'import d'ina expensa annuala.⁴⁰¹

Art. 108⁴⁰²

Art. 109⁴⁰³ Administraziun

L'administraziun dal fond da cumpensaziun da la AVS sa drizza tenor la Lescha dals 16 da zercladur 2017 davart il fond da cumpensaziun⁴⁰⁴.

Art. 110⁴⁰⁵

Terz chapitel: La reserva da la Confederaziun⁴⁰⁶

Art. 111⁴⁰⁷

Il retgavs da l'imposiziun da taglia sin tubac e sin bavrondas destilladas vegnan bunifitgads cuntinuadamain a las reservas da la Confederaziun per l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad. La reserva na vegn betg tschainsida.

Art. 112⁴⁰⁸

Quart chapitel: ...

Art. 113–153⁴⁰⁹

⁴⁰¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1968 (AS **1969** 111; BBl **1968** I 602). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS **1972** 2483; BBl **1971** II 1057).

⁴⁰² Aboli tras la cifra II 4 da l'agiunta da la LF dals 16 da zer. 2017 davart il fond da cumpensaziun, cun effect dapi il 1. da schan. 2019 (AS **2017** 7563; BBl **2016** 311).

⁴⁰³ Versiun tenor la cifra II 4 da l'agiunta da la LF dals 16 da zer. 2017 davart il fond da cumpensaziun, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS **2017** 7563; BBl **2016** 311).

⁴⁰⁴ SR **830.2**

⁴⁰⁵ Aboli tras la cifra II 4 da l'agiunta da la LF dals 16 da zer. 2017 davart il fond da cumpensaziun, cun effect dapi il 1. da schan. 2019 (AS **2017** 7563; BBl **2016** 311).

⁴⁰⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS **1978** 391; BBl **1976** III 1).

⁴⁰⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 24 da zer. 1977 (9. revisiun da la AVS), en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS **1978** 391; BBl **1976** III 1).

⁴⁰⁸ Aboli tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, cun effect dapi il 1. da schan. 1964 (AS **1964** 285; BBl **1963** II 517).

⁴⁰⁹ Aboli tras l'art. 46 lit. a da la LF dals 21 da mars 1969 davart l'imposiziun da taglia sin il tubac, cun effect dapi il 1. da schan. 1970 (AS **1969** 645; BBl **1968** II 345).

Terza part:⁴¹⁰ Relaziun cun il dretg europeic

Art. 153a⁴¹¹

¹ Per las persunas, per las qualas valan u valevan las prescripziuns giuridicas da la segirezza sociala da la Svizra ubain d'in u da plirs stadis commembers da l'Uniu europeica e ch'en burgaisas da la Svizra u d'in stadi commember da l'Uniu europeica, per fugitivs u per persunas senza naziunalitad cun domicil en Svizra u en in stadi commember da l'Uniu europeica sco er per lur confamigliars e per ils survivents da questas persunas pon vegnir applitgads – areguard las prestaziuns en il champ d'applicaziun da questa lescha – ils suandants decrets en la versiun ch'è lianta per la Svizra da l'aggiunta II, secziun A da la Cunvegna dals 21 da zercladur 1999⁴¹² tranter la Confederaziun svizra d'ina vart e l'Uniu europeica e ses stadis commembers da l'autra vart davart la libra circulaziun da persunas (Cunvegna davart la libra circulaziun):

- a. Ordinaziun (CE) nr. 883/2004⁴¹³;
- b. Ordinaziun (CE) nr. 987/2009⁴¹⁴;
- c. Ordinaziun (CEE) nr. 1408/71⁴¹⁵;
- d. Ordinaziun (CEE) nr. 574/72⁴¹⁶.

² Per persunas, per las qualas valan u valevan las prescripziuns giuridicas da la segirezza sociala da la Svizra, da l'Islanda, dal Liechtenstein u da la Norvegia e ch'en burgaisas da la Svizra, da l'Islanda, dal Liechtenstein u da la Norvegia u vivan sco fugitivs u sco persunas senza naziunalitad en Svizra u en il territori da l'Islanda, dal Liechtenstein u da la Norvegia, sco er per lur confamigliars e per ils survivents da questas persunas pon vegnir applitgads – areguard las prestaziuns en il champ

⁴¹⁰ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 8 d'oct. 1999 tar la Cunvegna tranter la Confederaziun svizra e la Communidad europeica cun ses stadis commembers davart la libra circulaziun da persunas, en vigor dapi il 1. da zer. 2002 (AS **2002** 701; BBI **1999** 6128).

⁴¹¹ Versiun tenor la cifra 1 dal COF dals 17 da zer. 2016 (extensiu da la Cunvegna davart la libra circulaziun sin la Republica da la Croazia), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 5233; BBI **2016** 2223). Guardar er las disposiziuns transitoricas a la fin da quest text.

⁴¹² **SR 0.142.112.681**

⁴¹³ Ordinaziun (CE) nr. 883/2004 dal Parlament europeic e dal Cussegl dals 29 d'avr. 2004 concernent la coordinaziun dals sistems da la segirezza sociala (**SR 0.831.109.268.1**).

⁴¹⁴ Ordinaziun (CE) nr. 987/2009 dal Parlament europeic e dal Cussegl dals 16 da sett. 2009 concernent la fixaziun da las modalitads per realisar l'Ordinaziun (CE) nr. 883/2004 davart la coordinaziun dals sistems da la segirezza sociala (**SR 0.831.109.268.11**).

⁴¹⁵ Ordinaziun (CEE) nr. 1408/71 dal Cussegl dals 14 da zer. 1971 concernent l'applicaziun dals sistems da la segirezza sociala sin ils lavurants, sin las persunas cun activitad da gudogn independenta sco er sin lur famiglias che immigreschan ed emigreschan entaifer la Communidad; mintgamai en la versiun valaivla da la Cunvegna davart la libra circulaziun da persunas (AS **2004** 121, **2008** 4219 4273, **2009** 4831) resp. da la cunvegna revedida da la AECL.

⁴¹⁶ Ordinaziun (CEE) nr. 574/72 dal Cussegl dals 21 da mars 1972 davart l'execuziun da l'Ordinaziun (CEE) nr. 1408/71 concernent l'applicaziun dals sistems da la segirezza sociala sin ils lavurants, sin las persunas cun activitad da gudogn independenta sco er sin lur famiglias che immigreschan ed emigreschan entaifer la Communidad; mintgamai en la versiun valaivla da la Cunvegna davart la libra circulaziun da persunas (AS **2005** 3909, **2008** 4273, **2009** 621 4845) resp. da la cunvegna revedida da la AECL.

d'applicaziun da questa lescha – ils suandants decrets en la versiun ch'è lianta per la Svizra da l'appendix 2 da l'aggiunta K da la Convenziun dals 4 da schaner 1960⁴¹⁷ davart la constituiun da l'Associaziun europeica da commerzi liber (Convenziun AECL):

- a. Ordinaziun (CE) nr. 883/2004;
- b. Ordinaziun (CE) nr. 987/2009;
- c. Ordinaziun (CEE) nr. 1408/71;
- d. Ordinaziun (CEE) nr. 574/72.

³ Il Cussegl federal adatta mintgamai ils renviaments als acts giuridics da l'Uniun europeica menziunads en ils alineas 1 e 2, sch'ina adattaziun da l'aggiunta II da la Cunvegna davart la libra circulaziun e da l'appendix 2 da l'aggiunta K da la Convenziun AECL è vegnida concludida.

⁴ Las noziuns «stadis commembers da l'Uniun europeica», «stadis commembers da la Communitad europeica», «stadis da l'Uniun europeica» e «stadis da la Communitad europeica» en la lescha qua avant maun designeschan ils stadis, per ils quals vala la Cunvegna davart la libra circulaziun.

Quarta part:⁴¹⁸ Disposiziuns finalas

Art. 154 Entrada en vigur ed executiun

¹ Questa lescha entra en vigur il 1. da schaner 1948. Il Cussegl federal è autorisà, cur che la lescha è publicada en la Collecziun uffiziala da las leschas federalas, da metter en vigur singulas disposiziuns da natira organisatorica gia avant il 1. da schaner 1948.

² Il Cussegl federal vegn incumbensà cun l'execuziun e decretescha las ordinaziuns necessarias per quest intent.

Art. 155⁴¹⁹

Disposiziuns finalas da la midada dals 28 da zercladur 1974⁴²⁰

⁴¹⁷ SR 0.632.31

⁴¹⁸ Oriundamain terza part.

⁴¹⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984 (AS 1985 2002; BBl 1981 III 737). Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS 2008 3437; BBl 2007 6121).

⁴²⁰ AS 1974 1589. Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS 2008 3437; BBl 2007 6121).

Disposiziuns finalas da la midada dals 24 da zercladur 1977 (9. revisiun da la AVS)⁴²¹

a. Emprima adattaziun da las rentas tras il Cussegl federal⁴²²

¹ L'emprima adattaziun da las rentas ha lieu sunter che l'index nazional dals pretschs da consum ha cuntanschi il stadi da 175,5 puncts. Per quest mument vegn fixà l'index da las rentas tenor l'artitgel 33ter alinea 2 LAVS sin 100 puncts, medemamain sias componentas index dals pretschs ed index dals salaris.⁴²³

² L'import minimal da la renta da vegliadetgna simpla cumplaina tenor l'artitgel 34 alinea 2 LAVS sto alura vegnir fixà sin 550 francs per il proxim termin pussaivel. Fin a quel mument fixescha il Cussegl federal mintga onn il factur da revalitaziun tenor l'artitgel 30 alinea 4 sin basa dal stadi da l'index da 167,5.

³ Il pli baud per il medem mument po el er adattar correspondentamain las limitas d'entras tenor l'artitgel 42 alinea 1 LAVS e tenor l'artitgel 2 alinea 1 da la Lescha federala dals 19 da mars 1965⁴²⁴ davart las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad (LPS) sco er la scala degressiva tenor ils artitgels 6 ed 8 LAVS.

b.–d. ...⁴²⁵

e.⁴²⁶ Applicaziun dal regress sin terzas personas responsablas

Ils artitgels 72–75 LPGA⁴²⁷ valan per cas, en ils quals l'eveniment che motivescha la compensaziun è capità sunter l'entrada en vigur da questas disposiziuns.

f. Applicaziun dal nov artitgel 30 alineas 2 e 2bis LAVS

L'artitgel 30 alineas 2 e 2bis LAVS⁴²⁸ vala per las rentas che resultan da nov sunter sia entrada en vigur. Per las rentas che curran quel mument valan vinavant las disposiziuns vertentas, er sch'el gener da la renta sa mida.

⁴²¹ AS 1978 391 III 1; BBl 1976 III 1

⁴²² Questa adattaziun ha gi lieu per il 1. da schan. 1980 (art. 2 da l'O dals 17 da sett. 1979 davart l'entrada en vigur cumpletta da la 9. revisiun da la AVS – AS 1979 1365).

⁴²³ Questa adattaziun ha gi lieu per il 1. da schan. 1980 (art. 2 da l'O dals 17 da sett. 1979 davart l'entrada en vigur cumpletta da la 9. revisiun da la AVS – AS 1979 1365).

⁴²⁴ [AS 1965 537, 1971 32, 1972 2483 cifra III, 1974 1589, 1978 391 cifra II 2, 1985 2017, 1986 699, 1996 2466 agiunta cifra 4, 1997 2952, 2000 2687, 2002 685 cifra 1 5 701 cifra I 6 3371 agiunta cifra 9 3453, 2003 3837 agiunta cifra 4, 2006 979 art. 2 cifra 8, 2007 5259 cifra IV. AS 2007 6055 art. 35]. Guardar oz: LF dals 6 d'oct. 2006 (SR 831.30).

⁴²⁵ Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS 2008 3437; BBl 2007 6121).

⁴²⁶ Versiun tenor la cifra 7 da l'agiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁴²⁷ SR 830.1

⁴²⁸ SR 831.10

g. ...⁴²⁹

Disposiziuns finalas da la midada dals 20 da mars 1981⁴³⁰

Disposiziun finala da la midada dals 7 d'october 1983⁴³¹

Disposiziuns finalas da la midada dals 7 d'october 1994 (10. revisiun da la AVS)⁴³²

a. Subordinaziun sut l'obligaziun da s'assicurar

¹ Per personas ch'èn assicuradas tenor l'artitgel 1 alinea 1 litera c da fin ussa, vala vinavant il dretg vegl. Ma ellas pon declerar ch'ellas vulan vegnir tractadas tenor il dretg nov. En cas d'ina midada dal patrun, vala il dretg nov.

² Las personas tenor l'artitgel 1 alinea 3 ch'èn stadas assicuradas durant main che 3 onns, pon – en enclegientscha cun il patrun – sa participar a l'assicuranza entaifer 1 onn dapi l'entrada en vigor da questa midada da lescha.

b. ...⁴³³

c. Introducziun dal nov sistem da rentas

¹ Las novas disposiziuns valan per tut las rentas ch'ins po far valair sunter ils 31 da december 1996. Ellas valan er per rentas da vegliadetgna simplas currentas da personas, da las qualas il conjugal ha il dretg sin ina renta da vegliadetgna sunter ils 31 da december 1996 u da las qualas la lètg vegn separada sunter quest termin.

² Per calcular las rentas da vegliadetgna da personas vaivas e divorziadas ch'èn naschidas avant il 1. da schaner 1953, vegn resguardada ina bunificaziun transitorica, sche n'han betg pudì vegnir attribuidas ad ellas bunificaziuns d'educaziun u da tgira durant almain 16 onns.

³ La bunificaziun transitorica correspunda a l'import da la mesa bunificaziun d'educaziun. Ella vegn graduada sco suonda:

Annada	Bunificaziun transitorica en l'import da la mesa bunificaziun d'educaziun per
--------	---

1945 e pli vegl 16 onns

⁴²⁹ Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS 2008 3437; BBl 2007 6121).

⁴³⁰ AS 1982 1676 agiunta cifra 2. Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS 2008 3437; BBl 2007 6121).

⁴³¹ AS 1984 100. Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS 2008 3437; BBl 2007 6121).

⁴³² AS 1996 2466 cifra II 1; BBl 1990 II 1

⁴³³ Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS 2008 3437; BBl 2007 6121).

Annada	Bunificaziun transitorica en l'import da la mesa bunificaziun d'educaziun per
1946	14 onns
1947	12 onns
1948	10 onns
1949	8 onns
1950	6 onns
1951	4 onns
1952	2 onns

La bunificaziun transitorica dastga dentant vegnir attribuida maximalmain per il medem dumber dad onns che quels che vegnan resguardads per determinar la scala da la renta da la persuna che ha il dretg da survegnir ina renta.

⁴ Per calcular la renta da vegliadetgna da persunas divorziadas vegn applitgà l'artitgel 29^{quinquies} alinea 3 er, sche la lètg è vegnida separada avant il 1. da schaner 1997.

⁵ Las rentas da vegliadetgna currentas per conjugals vegnan remplazzadas 4 onns suenter l'entrada en vigur da questa midada da lescha cun rentas da vegliadetgna tenor il dretg nov tenor il suandants princips:

- a. La scala da la renta vertenta vegn mantegnida.
- b. A mintga conjugal vegn attribuida la mesadad da las entradas medias annualas vertentas ch'èn stadas decisivas per la renta per conjugals.
- c. A mintga conjugal vegn attribuida ina bunificaziun transitorica tenor l'alineia 3.

⁶ Sch'i resulta da quai ina renta pli auta per ils conjugals, po la dunna pretender a partir dal 1. da schaner 1997 che la renta per conjugals da ses um vegnia remplazzada cun duas rentas simplas tenor ils princips da l'alineia 5 e che sia renta vegnia determinada sin fundament da la scala da la renta che corresponda a sia atgna durada da contribuziun.

⁷ Las rentas da vegliadetgna simplas currentas a persunas vaivas e las rentas a persunas divorziadas, ch'èn vegnidas determinadas resguardond las entradas da l'um e da la dunna, vegnan remplazzadas cun rentas da vegliadetgna tenor il dretg nov 4 onns suenter l'entrada en vigur da questa midada da lescha tenor ils suandants princips:

- a. La scala da la renta vertenta vegn mantegnida.
- b. Las entradas medias annualas ch'èn stadas decisivas per la renta vertenta vegnan smesadas.
- c. A las persunas che han il dretg da la renta vegn attribuida ina bunificaziun transitorica tenor l'alineia 3.
- d. Las persunas vaivas survegnan in supplement tenor l'artitgel 35bis.

⁸ L'artitgel 31 vala er per rentas da vegliadetgna a persunas vaivas e divorziadas ch'èn vegnidas determinadas tenor il dretg vegl, sche quai chaschuna rentas pli autas. El è applitgabel tenor il senn per rentas che han stuì vegnir determinadas da nov tenor il dretg vegl pervia d'in divorzi u pervia d'ina remaridaglia. Las rentas pli autas

vegnan dentant pajadas mo sin dumonda ed a partir da l'entrada en vigur da questa midada da lescha.

⁹ Las personas divorziadas, da las qualas la renta da vegliadetgna simpla vertenta è vegnida determinada exclusivamain sin basa da lur atgnas entradas e senza resguardar las bunificaziuns d'educaziun, survegnan ina bunificaziun transitorica tenor l'alineia 3 4 onns suenter l'entrada en vigur da questa midada da lescha.

¹⁰ Las novas entradas decisivas na dastgan betg chaschunar prestaziuns pli bassas. Il Cussegl federal decretescha prescripziuns da calculaziun en chaussa.

d. Auzament da la vegliadetgna da renta da las dunnas ed introducziun da la retratga anticipada da la renta

¹ La vegliadetgna da renta da la donna vegn auzada sin 63 onns 4 onns suenter l'entrada en vigur da la dieschavla revisiun da la AVS e sin 64 onns 8 onns suenter l'entrada en vigur.

² La retratga anticipada da la renta vegn introducida:

- a. il mument da l'entrada en vigur da la dieschavla revisiun da la AVS, per ils umens, suenter avair cumplenì il 64. onn da vegliadetgna;
- b. 4 onns suenter l'entrada en vigur da la dieschavla revisiun da la AVS, per ils umens, suenter avair cumplenì il 63. onn da vegliadetgna e per las dunnas, suenter avair cumplenì il 62. onn da vegliadetgna.

³ Las rentas da las dunnas che fan diever da la retratga anticipada da la renta tranter il 1. da schaner 2001 ed ils 31 da december 2009, vegnan scursanidas per la mesadad da la tariffa da reducziun tenor l'artitgel 40 alineia 3.

e. Aboliziun da la renta supplementara per la conjugala en la AVS

¹ La vegliadetgna minimala che la conjugala sto avair per survegnir la renta supplementara tenor l'artitgel 22bis alineia 1 vertent, vegn adattada sco suonda: Per mintga onn chalendar passà suenter l'entrada en vigur dal nov artitgel 22bis alineia 1, vegn augmentada l'anteriura limita da vegliadetgna da 55 onns per 1 onn.

² Sch'in assicurader che retira anticipadamain sia renta da vegliadetgna ha il dretg da survegnir ina renta supplementara per sia conjugala, sto vegnir reducida la renta supplementara tenor l'artitgel 40 alineia 3.

f. Novas disposiziuns davart la renta per vaivas ed introducziun da la renta per vaivs

¹ Il dretg d'ina renta per vaivas per las dunnas divorziadas che han cumplenì lur 45. onn da vegliadetgna il 1. da schaner 1997, sa drizza tenor las disposiziuns vertentas, nun ch'i na resultia negin dretg tenor il nov artitgel 24a.

² Sch'i resulta in dretg da prestaziun da las novas disposiziuns, vegnan applitgads ils artitgels 23–24a sco er 33 er per cas assicurads ch'èn capitads avant il 1. da schaner 1997. Ma las prestaziuns vegnan pajadas mo sin dumonda ed il pli baud a partir dal mument da l'entrada en vigur.

g. Ulteriura valaivladad dal dretg vertent

¹ L'artitgel 2 dal Concluf federal dals 19 da zercladur 1992⁴³⁴ concernent la meglieraziun da las prestaziuns da la AVS e da la AI sco er lur finanziaziun vala er suenter ils 31 da december 1995 per rentas, da las qualas il dretg è resultà avant il 1. da schaner 1997. L'artitgel 2 vala tenor il senn er per persunas assicuradas nubilas.

² L'artitgel 29bis alinea 2 da fin ussa vala per ils onns da contribuziun avant il 1. da schaner 1997 er sche la renta vegn determinada suenter l'entrada en vigur da la dieschavla revisiun da la AVS.

³ Ils patruns che han pajà ora – sin basa da l'artitgel 51 alinea 2 – il 1. da schaner 1997 sezs las rentas a lur lavurants u als survivents da quels, pon pajar er vinavant las rentas sut las medemas premissas sco fin ussa.

h. Prestaziuns a burgais da stadis senza cunvegns davart las assicuranzas socialas cun la Svizra

L'artitgel 18 alinea 2 vala er per cas assicurads ch'èn capitads avant il 1. da schaner 1997, sche las contribuziuns da la AVS n'èn betg vegnidas restituidas. Ma in dretg da rentas ordinarias resulta il pli baud il mument da l'entrada en vigur. L'artitgel 18 alinea 3 po vegnir applitgà per persunas, a las qualas n'èn anc vegnidas restituidas naginas contribuziuns da la AVS e da las qualas il dretg da restituziun n'è anc betg surannà.

Disposiziuns finalas da la midada dals 19 da mars 1999⁴³⁵

¹ Il conclud federal dals 4 d'october 1985⁴³⁶ davart la contribuziun da la Confederaziun e dals chantuns a la finanziaziun da l'assicuranza per vegls e survivents vegn aboli.

² ...⁴³⁷

Disposiziuns finalas da la midada dals 23 da zercladur 2000⁴³⁸

¹ Ils burgais svizzers che vivan en in pajais da la Communitad europeica e che appartegnan – il mument da l'entrada en vigur da questa lescha⁴³⁹ – a l'assicuranza facultativa, pon restar assicurads vinavant durant maximalmain 6 onns consecutivs a partir dal mument da l'entrada en vigur da questa lescha. Quellas persunas che han gia cumpleni 50 onns il mument che questa lescha entra en vigur, pon restar assicuradas vinavant, fin ch'ellas cuntanschan la vegliadetgna ordinaria da renta.

⁴³⁴ [AS 1992 1982, 1995 510 872 3517 cifra I 5]

⁴³⁵ AS 1999 2374 cifra I 9 2385 al. 2 cifra 2 lit. d; BBl 1999 4

⁴³⁶ [AS 1985 2006, 1996 3441]

⁴³⁷ Aboli tras la cifra I 12 da la LF dals 19 da dec. 2003 davart il program da distgargia 2003, cun effect dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 1633; BBl 2003 5615).

⁴³⁸ AS 2000 2677; BBl 1999 4983

⁴³⁹ En vigur dapi il 1. d'avr. 2001.

² Ils burgais svizzers che vivan en in pajais ordaifer la Communitad europeica e che appartegnan – il mument da l'entrada en vigur da questa lescha⁴⁴⁰ – a l'assicuranza facultativa, pon restar assicurads uschè ditg ch'els adempleschan las cundiziuns d'assicuranza.

³ Prestaziuns d'assistenza currentas per burgais svizzers a l'exteriur vegnan pajadas en la medema dimensiun er suenter l'entrada en vigur da questa lescha, e quai uschè ditg ch'els adempleschan en quest regard las premissas concernent las entradas.

Disposiziuns finalas da la midada dals 14 da december 2001⁴⁴¹

¹ Las personas che vivan en Islanda, en il Liechtenstein u en Norvegia e che appartegnan – il mument da l'entrada en vigur da la Lescha federala concernent las disposiziuns davart la libra circulaziun da personas en la Cunvegna dals 21 da zercladur 2001⁴⁴² per midar la Convenziun per la fundaziun da l'Associaziun europeica da commerzi liber – a l'assicuranza facultativa, pon restar assicuradas vinavant durant maximalmain 6 onns consecutivs a partir dal mument da l'entrada en vigur da la midada dals 14 da december 2001⁴⁴³. Personas che han gia cumplenì 50 onns il mument che questa midada entra en vigur, pon restar assicuradas vinavant, fin ch'ellas cuntanschan la vegliadetgna ordinaria da renta.

² Prestaziuns d'assistenza currentas per burgais svizzers en Islanda, en il Liechtenstein u en Norvegia vegnan pajadas en la medema dimensiun er suenter l'entrada en vigur da la midada dals 14 da december 2001, e quai uschè ditg ch'els adempleschan en quest regard las premissas concernent las entradas.

Disposiziun finala da la midada dals 19 da december 2003⁴⁴⁴

Disposiziuns finalas da la midada dals 17 da december 2004⁴⁴⁵

¹ Personas che vivan en la Republica Tscheca, en Estonia, en Cipra, en Lettonia, en Lituania, en Ungaria, a Malta, en Pologna, en Slovenia u en la Republica Slovaca e che appartegnan – il mument da l'entrada en vigur dal protocol dals 26 d'october 2004⁴⁴⁶ concernent l'extensiu da la Cunvegna davart la libra circulaziun da personas sin ils novs stadis commembers da la CE – a l'assicuranza facultativa, pon restar assicuradas vinavant durant maximalmain 6 onns consecutivs a partir da l'entrada en vigur da quest protocol. Personas che han gia cumplenì 50 onns il mument che

⁴⁴⁰ En vigur dapi il 1. d'avr. 2001.

⁴⁴¹ AS **2002** 685; BBl **2001** 4963

⁴⁴² SR **0.632.31**

⁴⁴³ En vigur dapi il 1. da zer. 2002.

⁴⁴⁴ AS **2004** 1633. Aboli tras la cifra II 39 da la LF dals 20 da mars 2008 davart la rectificaziun formala dal dretg federal, cun effect dapi il 1. d'avust 2008 (AS **2008** 3437; BBl **2007** 6121).

⁴⁴⁵ AS **2006** 979; BBl **2004** 5891 6565

⁴⁴⁶ AS **2006** 995

questa midada entra en vigur, pon restar assicuradas vinavant, fin ch'ellas cuntan-schan la vegliadetgna ordinaria da renta.

² Prestaziuns d'assistenza currentas per burgais svizzers en la Republica Tschecha, en Estonia, en Cipro, en Lettonia, en Lituania, en Ungaria, a Malta, en Pologna, en Slovenia ed en la Republica Slovaca vegnan pajadas en la medema dimensiun er suenter l'entrada en vigur dal protocol dals 26 d'october 2004 concernent l'extensiu da la Cunvegna davart la libra circulaziun da personas sin ils novs stadis commembers da la CE, e quai uschè ditg ch'ils retschaviders adempleschan en quest regard las premissas concernent las entradas.

Disposiziuns finalas da la midada dals 23 da zercladur 2006⁴⁴⁷

¹ A tut las personas, a las qualas èn attribuids numers d'assicuranza tenor il dretg vegl il mument da l'entrada en vigur da questa midada, vegn attribui in nov numer d'assicuranza.

² Il Cussegl federal regla ils cas, en ils quals po vegnir attribui in numer d'assicuranza tenor il dretg vegl suenter l'entrada en vigur da questa midada.

³ Ils servetschs e las instituziuns che n'adempleschan betg las premissas per duvrar sistematicamain il numer d'assicuranza tenor il dretg nov, dastgan duvrar anc durant 5 onns il numer d'assicuranza tenor il dretg vegl.

Disposiziun transitorica da la midada dals 6 d'october 2006⁴⁴⁸

¹ Fin a l'entrada en vigur d'ina regulaziun chantunala per finanzia la tgira ed assistenza a chasa determineschon ils chantuns – sin basa dals salaris da l'onn precedent e sin basa da la procentuala ch'è decisiva per l'autezza da las contribuziuns da l'onn chalendar – la summa da las subvenziuns che vegnan pajadas ad instituziuns privatas d'utilitad publica (instituziuns responsablas per la spitex) che han survegni subvenziuns da la AVS tenor l'artitgel 101bis dal dretg vegl. Els ston far quai avant l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 6 d'october 2006⁴⁴⁹ davart il relasch e la midada da decret tar la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF). Ultra da quai ston els pajar 30 francs per mintga di da dimora en in center da di ed 1 franc per mintga past che vegn reparti.

² ...⁴⁵⁰

⁴⁴⁷ AS 2007 5259; BBl 2006 501

⁴⁴⁸ AS 2007 5779; BBl 2005 6029

⁴⁴⁹ AS 2007 5779

⁴⁵⁰ Aboli tras la cifra I 4 da la LF dals 22 da zer. 2007 davart la midada a la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), cun effect dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5953; BBl 2007 645).

Disposiziuns transitoricas da la midada dals 13 da zercladur 2008⁴⁵¹

¹ Persunas che vivan en Bulgaria u en Rumenia e che appartegnan – il mument da l'entrada en vigur dal protocol dals 27 da matg 2008⁴⁵² concernent l'extensiuin da la Cunvegna dals 21 da zercladur 1999 davart la libra circulaziun da persunas sin ils novs stadis commembers da la CE Bulgaria e Rumenia – a l'assicuranza facultativa, pon restar assicuradas vinavant durant maximalmain 6 onns consecutivs a partir da l'entrada en vigur da quest protocol. Persunas che han gia cumpleni 50 onns il mument che questa midada entra en vigur, pon restar assicuradas vinavant fin ch'ellas cuntanschan la vegliadetgna ordinaria da renta.

² Prestaziuns d'assistenza currentas per burgais svizzers en Bulgaria ed en Rumenia vegnan pajadas en la medema dimensiun er suenter l'entrada en vigur dal protocol dals 27 da matg 2008 concernent l'extensiuin da la Cunvegna davart la libra circulaziun da persunas sin ils novs stadis commembers da la CE Bulgaria e Rumenia, e quai uschè ditg ch'ils retschaviders adempleschan en quest regard las premissas concernent las entradas.

Disposiziun transitorica da la midada dals 17 da zercladur 2011⁴⁵³

Scuntrada da deducziuns admessas tenor il dretg fiscal

L'artitgel 9 alinea 4 vala per tut las entradas or d'activitad da gudogn independenta, ch'èn vegnidas annunziadas da las autoritads fiscalas suenter l'entrada en vigur da questa midada.

Disposiziuns transitoricas tar la midada dals 17 da zercladur 2016⁴⁵⁴

¹ Persunas che vivan en Croazia e che appartegnan – il mument da l'entrada en vigur dal protocol dals 4 da mars 2016⁴⁵⁵ tar la Cunvegna dals 21 da zercladur 1999⁴⁵⁶ tranter la Confederaziun svizra d'ina vart e la Communitad europeica e ses stadis commembers da l'autra vart davart la libra circulaziun da persunas – a l'assicuranza facultativa, pon restar assicuradas vinavant durant maximalmain 6 onns consecutivs a partir da l'entrada en vigur da quest protocol en vista a l'admissiuin da la Republica da la Croazia sco part contractanta pervia da sia participaziun a l'Uniun europeica. Persunas che han gia cumpleni 50 onns il mument che questa midada entra en vigur, pon restar assicuradas vinavant fin ch'ellas cuntanschan la vegliadetgna ordinaria da renta.

² Prestaziuns d'assistenza currentas per burgais svizzers en Croazia vegnan pajadas en la medema dimensiun er suenter l'entrada en vigur da quest protocol, e quai uschè

451 AS 2009 2411; BBI 2008 2135

452 SR 0.142.112.681.1

453 AS 2011 4745; BBI 2011 543

454 AS 2016 5233; BBI 2016 2223

455 AS 2016 5251

456 SR 0.142.112.681

ditg ch' ils retschaviders adempleschan en quest regard las premissas concernent las entradas.

Agiunta

Tariffa dals dazis sin il tubac⁴⁵⁷

⁴⁵⁷ Aboli tras l'art. 46 lit. a da la LF dals 21 da mars 1969 davart l'imposiziun da taglia sin il tubac (AS **1969** 645; BBI **1968** II 345).